

پیام

نظام مهندسی

آذر ۱۳۷۷

شماره سوم دوره جدید

سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران

صندوق پستی ۱۹۹۴۵/۵۷۵

آنان که شهر را می سازند، آن را بهتر اداره می کنند

حضور مهندسان در شورای شهر پیوند
"مهندسی" را با "شهروندان" مستحکم می کند.

سازمان نظام مهندسی ساختمان
استان تهران

در این شماره

- آیین نامه شرایط و نحوه انتخاب کارشناسان سازمان نظام مهندسی ساختمان
- آزمون نظام مهندسی و مشکل معماران جوان
- طرح مجموعه شهری تهران
- تشکیل شورای مرکزی نظام مهندسی کشور
- گردهمایی عام مهندسان حمل و نقل و ترافیک

در شماره آینده

- انتخاب هیأت رئیسه شورای مرکزی
- تصویب نظامنامه تأسیس دفاتر نمایندگی
- اخبار هیأت مدیره و کمیونها
- اخبار گروههای تخصصی

پذیرش آگهی در ماهنامه پیام نظام مهندسی

نشریه خبری سازمان نظام
مهندسی ساختمان استان تهران

پرتیراژترین نشریه رشته مهندسی که برای بیش از ۱۵ هزار عضو سازمان با تخصصهای مهندسی عمران، معماری، شهرسازی، تأسیسات برقی، تأسیسات مکانیکی، نقشه برداری و ترافیک فرستاده می شود، آمادگی خود را برای پذیرش آگهی اعلام می دارد. برای آگاهی از شرایط سفارش آگهی و تعرفه آن با ما تماس بگیرید.

تهران - میدان ونک، میدان شیراز، خیابان دانشور شرقی، ساختمان شماره ۱۰، طبقه سوم

صندوق پستی ۱۹۹۴۵/۵۷۵
تلفن: ۸۷۰۶۵۷۶ دورنگار:

۸۷۰۶۵۷۶

خبرهایی از فعالیت کمیسیونها و کمیتهها

کمیسیون کنترل ساختمان و داوری در سه ماهه اخیر، کمیسیون کنترل ساختمان و داوری آیین نامه نحوه انجام داوری را در ۶ ماده تکمیل و پس از تصویب در هیئت مدیره سازمان به هیئت رئیسه اعلام کرد تا به اطلاع اعضای نظام مهندسی ساختمان برسانند.

برجی در خطر

ما مهندسان باید با توجه به پتانسیل لرزه خیزی شهر تهران و فرارگرفتن آن در منطقه با خطر نسبی بالایی زمینلرزه، در طراحی سازه های مهم ملاحظات ژئوتکنیکی، لرزه زمین ساخت، مکان بانی و ... را به دقت در نظر بگیریم. صفحه ۸

گزارش جلسات هیئت مدیره

در جلسات ماههای خرداد و تیر هیئت مدیره مباحث و تصمیم گیریهای چندی مطرح شد که اهم آنها را به اطلاع اعضا می رسانییم.

● آقای مهندس عباس آخوندی درباره تأسیس شرکت توسعه مهندسی ایران به عنوان مرکز اندیشه و همکاری مهندسان و نهادهای حرفه ای مهندسی به هیئت مدیره توضیحاتی دادند. هدفهای این شرکت ایجاد مرکزی برای اطلاع رسانی حرفه ای، معرفی فعالان مهندسی ایران، پیشبرد پروژهها مشارکتی، آموزشهای حرفه ای و تفکر درباره کارهای مهندسی عنوان شد.

● مقرر شد تعرفه خدمات رشته های هفتگانه مهندسی طی جلسهای با حضور ریاست سازمان، اعضای کمیسیون گروههای تخصصی نمایندگان بقیه در صفحه ۵

جلسه افتتاحیه هیئت عمومی در حضور رئیس جمهور (شرح در صفحه ۴)

پیش نویس آیین نامه شرایط و نحوه انتخاب

کارشناسان سازمان نظام مهندسی ساختمان

در ماده ۲۷ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان به دستگاههای اجرایی اجازه داده شده است که برای امور کارشناسی، در هفت رشته مشمول قانون، از مهندسان عضو سازمانهای نظام مهندسی و دارندگان پروانه اشتغال استفاده کنند. اجرای این ماده به تدوین آیین نامه ای موکول شد که می بایست به پیشنهاد وزارتخانه های مسکن و شهرسازی و دادگستری به تصویب دولت برسد.

این ماده راه ورود مهندسان صاحب صلاحیت را به عرصه کارشناسی و داوری می گشاید و شرایط انطباق با فن آوری پیشرفته را در شیوه های کارشناسی فراهم می آورد. سازمان با توجه به این امر، هیئتی متشکل از صاحب نظران فنی، کارشناسی و حقوقی را مأمور تهیه پیش نویس این آیین نامه کرد و پس از سه ماه کار متنی را آماده و به معاون نظام مهندسی و اجرای ساختمان وزارت مسکن و شهرسازی ارائه نموده است تا مبنایی برای تدوین کاملتر آیین نامه قرار گیرد. متن کامل آیین نامه پیشنهادی در زیر از نظر خوانندگان می گذرد. خواهشمندیم نظرات اصلاحی خود را به صورت کتبی تا پایان آبان ماه ۷۷ به منظور نتیجه گیری نهایی به دفتر سازمان ارسال فرمایید.

بقیه در صفحه ۳

دنیای مهندسی

مجید غمami

شدند، و به جز شهرهای یاد شده، استان تهران در حال حاضر دارای ۱۷ آبادی با جمعیت بالای ده هزار نفر، ۲۹ آبادی با جمعیت پنج تا ده هزار نفر، و ۷۳ آبادی با جمعیت ۲۵۰۰ تا ۵۰۰۰ نفر نیز هست.

در طول این سه دهه، بجز تهران که طرح جامع داشت و تا حدودی هم کرج، توسعه منطقه، تابع هیچ نوع سیاست و راهبرد و برنامه ای جامع با هدف هدایت و کنترل توسعه هماهنگ کل منطقه نبوده و عمدتاً حاصل اسکان غیررسمی گروههای کم درآمد در اراضی حاشیه و یا اطراف آبادیها و شهرها و راههای اصلی منطقه بوده است: در فاصله بیست ساله ۷۵-۱۳۵۵، حدود ۴۰ درصد بقیه در صفحه ۷

ارقام فوق نشان می دهند که طی این سه دهه (۷۵-۱۳۴۵) جمعیت محدوده شهر تهران تنها ۲/۳ برابر و جمعیت بقیه استان ۷/۸ برابر شده است. یعنی بخش عمده اضافه جمعیت استان در خارج از شهر تهران ساکن شده اند. تعداد شهرهای استان از ۶ شهر در سال ۱۳۴۵ به ۲۵ شهر در سال ۱۳۷۵ رسید و با تبدیل ۹ مرکز مسکونی حاضر استان دارای ۳۴ شهر است. طی این مدت جمعیت کرج از حدود ۴۴ هزار نفر به حدود یک میلیون نفر افزایش یافت. اسلامشهر که یک آبادی هزار نفری بود (قاسم آبادشاهی) به یک شهر ۲۶۵ هزار نفری تبدیل شد. قرچک و قدس و ورامین هریک دارای بیش از یکصد هزار نفر جمعیت

طرح مجموعه شهری تهران و شهرهای اطراف آن

۱. مقدمه (طرح مسئله - سابقه)

در سال ۱۳۴۵ جمعیت کل استان تهران (در محدوده ۱۸۷۰۰ کیلومتر مربعی فعلی آن) در حدود ۳/۴۵ میلیون نفر بود که حدود ۳ میلیون نفر از آن (۸۷ درصد) در محدوده شهر تهران و ۴۵۰ هزار نفر در سایر شهرها و آبادیهای استان ساکن بودند.

در سال ۱۳۷۵ جمعیت کل استان به حدود ۱۰/۳۵ میلیون نفر رسید که حدود ۶/۸ میلیون نفر از آن (۶۵ درصد) در محدوده شهر تهران و ۳/۵ میلیون نفر در سایر شهرها و آبادیهای استان ساکن بودند.

آزمون نظام مهندسی و مشکل معماران جوان

مهندس سید حمید نوحی

اولین آزمون تعیین حدود صلاحیت مهندسان رشته‌های مختلف ساختمان در حالی برگزار شد که بنا بر مفاد آیین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب بهمن‌ماه ۱۳۷۵، مهندسان ذیربط در ساختمان براساس نوع مدرک، سوابق کاری و موفقیت در آزمونهای ادواری یا دوره‌های بازآموزی در چهار پایه ۱ و ۲ و ۳ و ۴ و ارشد بندی رتبه شده و حدود صلاحیت و ظرفیت اشتغال آنها متناسب با رتبه‌ای که احراز کرده‌اند مطابق جدول طبقه‌بندی صلاحیت برای یک یا چند گروه از گروه‌های چهارگانه ساختمانی تعیین خواهد شد. موارد مربوط به پروانه اشتغال به کار مهندسی و حدود صلاحیت و ظرفیت اشتغال در فصل دوم آیین‌نامه اجرایی مصوب بهمن‌ماه ۱۳۷۵ و منتشر شده در اردیبهشت ۱۳۷۶ از طرف معاونت نظام مهندسی و اجرای ساختمان درج شده است، و علاقه‌مندان می‌توانند برای دریافت جزئیات بیشتر به آن مراجعه نمایند.

بنابر نص ماده ۱۲، فصل دوم آیین‌نامه فعالیت‌های مهندسی براساس پیچیدگی عوامل و حجم آمار به چهار گروه «الف»، «ب»، «ج» و «د» گروه‌بندی شده و در تبصره یک همین ماده تعریف گروه‌های چهارگانه مشخص شده است. بنابر جدول تبصره ۲ که صلاحیت مهندسان را برای گروه‌های چهارگانه مشخص کرده، مهندسان معمار پایه ۳ فقط می‌توانند به کار طراحی و نظارت ساختمانهای گروه الف و نظارت بر اجرای طرح معمار گروه ب اشتغال ورزند. و مهندسان عمران پایه ۳ فقط خواهند توانست انجام مسئولیت محاسبات و نظارت ساختمانهای گروه الف و نظارت بر اجرای سازه گروه ب را عهده‌دار شوند. از آنجا که سرنوشت وضعیت اشتغال جوان‌ترین قشر مهندسان معمار و عمران یعنی دارندگان بالقوه پایه ۳ با تعریف گروه الف و ب پیوند خورده است، بد نیست در همین مختصر نگاهی به تعریف این دو گروه ساختمانی در آیین‌نامه اجرایی بیندازیم.

بنابر ماده ۵ فصل دوم، پایه ۳ که پائین‌ترین مرحله صلاحیت و اشتغال مهندسان و عموماً اولین مرحله صدور پروانه اشتغال محسوب می‌شود به فارغ‌التحصیلانی تعلق می‌گیرد که علاوه بر دارا بودن مدرک تحصیلی، گواهی اشتغال کارآموزی و گواهی قبولی در آزمون‌های مربوطه و سابقه کار حرفه‌ای در رشته‌های تخصصی و فنی مربوطه به بعد از تاریخ اخذ مدرک دارای وضعیت زیر باشند:

الف - دارندگان مدرک علمی دکتری با حداقل یک سال کارآموزی یا سابقه کار.

ب - دارندگان مدرک کارشناسی ارشد با حداقل ۲ سال کارآموزی یا سابقه کار.

ج - دارندگان مدرک کارشناسی با حداقل ۳ سال کارآموزی یا سابقه کار. حوزه کاری و اشتغال این گروه از مهندسان جوان از نظر سرنوشت حرفه‌ای آنها حائز اهمیت بسیار است. گروه الف و ب در تبصره یک ماده ۲ چنین تعریف شده است:

- گروه «الف» با مقیاس کاربری محله ۱ تا ۲ طبقه ارتفاع از روی زمین یا حداکثر زیربنای ۶۰۰ مترمربع

- گروه «ب» با مقیاس کاربری ناحیه ۳ تا ۵ طبقه ارتفاع از روی زمین یا حداکثر زیربنای ۲۰۰ مترمربع

به این ترتیب ملاحظه می‌شود که فارغ‌التحصیلان جوان اعم از معماری و سازه پس از چندین سال تحصیل و موفقیت در آزمون پایه ۳ و ارائه سوابق کاری قادر خواهند بود فقط برای طراحی معماری و سازه ساختمان تا ۲ طبقه و حداکثر تا ۶۰۰ مترمربع زیربنای کسب صلاحیت نمایند.

در حالت اول، یعنی ایجاد محدودیت بیش از حد برای جوانان و تازه کارها و برافراشتن سدها و موانع زیاد در برابر آنان، فضای حرفه‌ای را تنگ، نابارور، فاقد پویایی، غیرخلاق و دچار کم‌خونی خواهد کرد. در حالی که در حالت دوم یعنی فقدان ضابطه برای عبور از سلسله مراتب صلاحیت حرفه‌ای، فضای حرفه‌ای دچار هرج و مرج و نابسامانی خواهد شد.

مسأله‌ای که هم‌اکنون فکر و ذهن کلیه مهندسان عضو سازمان نظام مهندسی مسئولان وزارت مسکن و شهرسازی اعضای هیئت مدیره سازمان نظام مهندسی، اعضای انجمن‌ها و کانون‌های مهندسی به ویژه مهندسان جوان و فارغ‌التحصیلان جدید را به خود مشغول داشته، اصل وجود رتبه‌بندی یا عدم وجود آن و همچنین اصل استفاده از آزمون به عنوان یکی از ابزارهای شناخت صلاحیت و رتبه‌بندی نیست. وجود نظریات و آراء مختلف در مورد نوع آزمون، میزان تاثیر یا سهم آن در رتبه‌بندی نسبت به سوابق کاری، مدرک تحصیلی، خدمات برجسته علمی، فنی و هنری و به طور کلی نسبت به سایر روش‌ها و ملاک‌های شناخت است، که مورد بحث و مناظره واقع شده است. این نظریات را می‌توان به طور عمده حول دو سؤال زیر خلاصه کرد.

۱. آیا آیین‌نامه دارای نواقص و اشکالاتی نیست که نیازمند اصلاح باشد؟
۲. نگرش صحیح و مناسب نسبت به آزمون و انتخاب یک استراتژی مناسب و جامع‌نگر برای آزمون‌ها چگونه ممکن است؟

از سازمان نظام مهندسی چه انتظاری دارید؟

بین‌المللی، از طریق اختصاص سهمیه ارزی یا ایجاد کتابخانه پستی. همچنین توجه به درخواست اعضا جهت شرکت در سمینارها و نمایشگاههای تخصصی در سایر نقاط جهان و مکاتبه با مسئولان مربوطه جهت اخذ ویزا.

۴. ایجاد بانک اطلاعاتی از هر آنچه در سازمان می‌گذرد که می‌تواند شامل فهرست نام اعضا، مطالب نشریه پیام و گزیده اخبار سراسری باشد، که بتوان در آینده ارتباط آن را با شبکه‌های جهانی تخصصی برقرار نمود. از همه مهمتر مسئله رای‌گیری‌هاست که از طریق این شبکه برگذاری بسیار ارزاتر و سریعتر آن ممکن می‌شود و درصد شرکت در رای‌گیری بسیار بالاتر خواهد رفت. ایجاد پایگاههای اطلاعاتی تخصصی نظیر مراد و مصالح، جزئیات، قیمت‌ها، تولیدکنندگان، پروژه‌های برگزیده توسط سازمان با ذکر نشانی جهت بازدید علاقه‌مندان، ایجاد امکانات کنفرانس از راه دور جهت گفتگو بین اعضا و اظهارنظر در مورد هرگونه تصویب‌نامه سازمان، شهرداری یا وزارتخانه، همچنین استفاده مطلوب از این شبکه جهت ارائه فهرست کتابهای موجود در کتابخانه و سفارش آن بصورت رایانه‌ای.

۵. کوشش در جهت ایجاد

کسب کرده‌ایم پاسداری کنیم. چرا اعتبار کسارت نظام مهندسی از گواهی‌نامه رانندگی یا کارت نظام پزشکی کمتر است؟

۴. حق شایسته زیستن. شکوائیه نیست! تکیه نیز نیست حق زندگی شایسته‌ای طلب می‌کنیم در شان یک انسان و یک متخصص در مجموعه انسانیها.

انتظار می‌رود نظام مهندسی در کنار تدوین وظائف مهندسان حقوق آنها را نیز به رسمیت بشناسد و از آنها پاسداری کند و بخصوص کوشش کند که مهندسان حقوق خود را بشناسند و از آنها حمایت کنند.

مهندس سعید مولانیا:

۱. برپایی نمایشگاه، سمینار، مسابقات و جلسات پرسش و پاسخ جهت یافتن ضوابط و مقررات جدید ساخت و سازهای شهری قابل انعطاف، به تفکیک استان، شهر و حتی ناحیه و منطقه، و انتقال آن به مراجع مربوطه جهت جایگزین کردن آن با قوانین پراشکال فعلی.

۲. ملزم کردن برگزارکنندگان مسابقات آزاد معماری به انتشار نتایج مسابقه در زمانی معین، تهیه آلبوم از کارهایی که به مسابقه ارجاع شده، برپایی نمایشگاه از کارهای برگزیده در اولین فرصت.

۳. ایجاد تسهیلات حرفه‌ای نظیر تهیه نشریات تخصصی

در شماره اول از دوره جدید «پیام مهندسی»، از اعضای جامعه مهندسی خواسته شد انتظارات خود را از سازمان بنویسند و مبرم‌ترین وظایف سازمان را به ترتیب اولویت و با ذکر و تشریح دلایل برشمارند.

در این زمینه سه نامه به دفتر پیام مهندسی رسیده است که با اندکی تلخیص آنها را در زیر می‌خوانید:

مهندس مانی متین سگری:

در درجه اول هر وظیفه‌ای حقی را ایجاد می‌کند. وظیفه مهندس بودن، وظیفه تابع قانون نظام مهندسی بودن و وظیفه مسئول بودن در این حیطه حق خاصی را ایجاد می‌کند:

۱. حق فعالیت کردن. کارکردن، از کار آموختن تا به کار بستن، آیا در ایران بزرگ اسلامی آن هم در زمان سازندگی حق آن است که یک کارآموز سازندگی یا یک کاردان و کارشناس خلاق در خدمت گسترش تجارت یا صنایع مصرفی باشد. بی‌کاری اصلاً شایسته بحث نیست!

۲. حق به روز بودن. جامعه مهندسی دنیا می‌دود و ما ایستاده‌ایم فن‌آوری دیروزه امروز کهنه و فرسوده است برای ما که نفس دویدن و کارکردن داریم و شایسته بلند قامتانه ایستادیم، حق است که به روز باشیم.

۳. حق احترام داشتن. در چارچوب خدمات مهندسی کشور ما آیا حق نیست که از احترامی که

در این حرفه مهندسی با تجربه پیوند خورده و فارغ‌التحصیلان جوان به تدریج و به موازات انجام خدمات حرفه‌ای تجربه کسب کرده و مهارت خود را افزایش می‌دهند، هیچگونه تردیدی نیست، اما در این میان دو نکته حائز اهمیت فوق‌العاده است:

۱. تفاوت رشته‌ها و کسب تجربه به گونه‌های متفاوت در این رشته‌ها و بنابراین مفهوم تفاوت گروه‌بندی اینیه و رتبه‌بندی برحسب رشته‌های مختلف.

۲. جامع و مانع بودن تعاریف مربوط به طبقه‌بندی صلاحیت، اعم از گروه‌بندی اینیه، و همچنین رتبه‌بندی مهندسان به طوری که دامنه کاری آنان نه بیش از حد لازم محدود شود و نه بیش از حد صلاحیت حرفه‌ای و توان علمی آنان گسترده شود.

چنانچه دامنه کاری مهندسان جوان بیش از حد لازم محدود شود، امکان کارایی و کسب مهارت و تجربه زنده و در نتیجه امکان بروز خلاقیت‌ها و شکوفائی شخصیت مستقل از آنان سلب می‌شود. و چنانچه دامنه کاری آنان بیش از حد صلاحیت حرفه‌ای و توان علمی آنان گسترش یابد، به سوی درک شتون و آداب سلسله مراتب حرفه‌ای سوق داده نشده، فرصت دریافت تجربیات پیشکسوتان و رتبه‌های بالاتر را پیدا نمی‌کنند. و فرآیند اشتغال تجربیات و آموزشی مستمر و پایدار پس از فارغ‌التحصیلی قطع خواهد شد. تعدادی از مهندسان به ویژه برخی معماران معتقدند که اولاً قوای خلاقه و صلاحیت طراحی معماری به آن شدت که در آیین‌نامه اجرایی به مقاطع چهارگانه گروه الف، ب، ج، د، تجزیه شده، قابل تجزیه نیست، ثانیاً سؤال می‌کنند در شهرهای درجه اول به ویژه شهر تهران چند درصد ساختمانها - در حال حاضر - در دو طبقه یا کم‌تر ساخته می‌شود به ترتیبی که پاسخگوی نیاز شغلی مهندسان جوان باشد، و از این طریق بتوانند صلاحیت و توان حرفه‌ای خود برای صعود به رتبه‌های بالاتر را اثبات نمایند.

به نظر می‌آید پاسخ‌هایی برای هر دو سؤال پیش‌گفته اشکالات آیین‌نامه و انتخاب یک استراتژی جامع‌نگر برای برگزاری آزمون‌ها نیازمند بررسی‌های دقیق و پرحوصله کارشناسان و استفاده از تجربیات جهانی است.

گردهمایی عام مهندسان

حمل و نقل و ترافیک

گردهمایی عام مهندسان حمل و نقل و ترافیک در تاریخ ۱۷/۹/۷۷ بنا به دعوت قبلی گروه تخصصی ترافیک سازمان نظام مهندسی استان تهران با حضور جمع کثیری از کارشناسان، صاحبان حرفه مهندسی ترافیک، اعضای هیأت رئیسه گروه تخصصی ترافیک و رئیس سازمان استان تهران در محل ساختمان شماره ۳ وزارت مسکن و شهرسازی تشکیل گردید، گروه تخصصی پیرامون مسائل روز حرفه مهندسی ترافیک به بحث و تبادل نظر پرداخت و در پایان قطعنامه‌ای به شرح زیر صادر نمود:

۱- با توجه به نقش مهم مهندسی ترافیک در شئون مختلف اجتماع ضروری است این حرفه در نظام مهندسی ساختمان نیز جایگاه عادلانه خود را بازابد.

۲- ایجاد نظام صنفی پایدار مبنی بر تعریف حدود خدمات و صلاحیت کار مهندسان بر پایه قانون نظام مهندسی ضامن وحدت و توسعه حرفه مهندسی ترافیک خواهد بود.

۳- باتوجه به مسائل عدیده ناشی از

هیئت مدیره یا از اعضای سازمان نظام مهندسی ساختمان استان (که از این پس در این آیین‌نامه به اختصار سازمان استان نامیده می‌شود) به انتخاب هیئت مدیره و ۲ عضو شورای انتظامی استان به انتخاب اعضای شورای انتظامی استان، تشکیل می‌گردد. ابلاغ اعضای هیئت تشخیص و سیله رئیس سازمان استان صادر می‌شود و تصمیمات هیئت تشخیص با حداقل ۴ رای موافق معتبر است.

هیئتهای تشخیص در برگزاری آزمون می‌توانند از نظرات متخصصان و کارشناسان برجسته استفاده کنند.

ماده چهار - برای ثبت نام از متقاضیان کارشناسی سازمان استان، موظف است حداقل ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه، مراتب را با ذکر مدارک لازم و قید حدنصاب نمره قبولی که وسیله هیئت تشخیص هر رشته تعیین می‌گردد، دو نوبت حداقل با فاصله ده روز در دو روزنامه کثیرالانتشار صبح و عصر آگهی نماید. متقاضیان ظرف مهلت مقرر تقاضای خود را به انضمام مدارک مربوط به دبیرخانه سازمان استان تحویل و رسید دریافت می‌دارند و یا با پست سفارشی ارسال می‌نمایند.

ماده پنج - هیئت تشخیص موظف است حداکثر ظرف یکماه واجدین شرایط را از میان متقاضیان مشخص و اسامی آنها را به هیئت مدیره سازمان استان اعلام کند. هیئت مدیره ظرف یک هفته اسامی مذکور را با تعیین تاریخ، ساعت و محل برگزاری آزمون در همان جراید که آگهی اولیه را منتشر نموده اعلان می‌کند. زمان برگزاری آزمون حداقل یکماه بعد از تاریخ درج آگهی خواهد بود.

ماده شش - متقاضیانی که وسیله هیئت تشخیص واجد شرایط شناخته نشده‌اند می‌توانند حداکثر ظرف یک هفته از تاریخ اعلان اسامی، اعتراض خود را کتبا به دبیرخانه سازمان استان تحویل و یا با پست سفارشی ارسال دارند. هیئت مدیره سازمان استان موظف است حداکثر ظرف یک هفته به اعتراضات واصله رسیدگی و نظر قطعی خود را کتبا اعلام کند.

ماده هفت - آزمون تشخیص صلاحیت علمی و فنی به صورت کتبی و حداقل هر ۲ سال یکبار وسیله سازمان استان برگزار می‌شود. پس از برگزاری آزمون در هر دوره، هیئت تشخیص هر رشته موظف است حداکثر ظرف یکماه فهرست اسامی قبول شدگان را به سازمان استان ارسال کند. سازمان استان، اسامی قبول شدگان را از طریق انتشار در همان جراید که آگهی اولیه را منتشر کرده و همچنین با نصب آن در دفتر مرکزی به اطلاع متقاضیان می‌رساند.

مردودان در آزمون کتبی می‌توانند ظرف یک هفته از تاریخ اعلان اسامی، اعتراض خود را همراه با دلایل و مستندات به هیئت تشخیص ارسال نمایند. نظر هیئت تشخیص پس از بررسی مجدد قطعی است.

ماده هشت - قبول شدگان در آزمون موظف هستند یک دوره کارآموزی یک ساله تحت نظر کارشناسان رسمی دادگستری عضو سازمان استان در رشته مربوطه که حداقل ده سال سابقه کارشناسی داشته باشند با معرفی داوطلب و تأیید هیئت تشخیص ذریط انجام و پس از طی دوره مذکور گواهی مربوطه را به منظور طی تشریفات و صدور پروانه کارشناسی به سازمان تسلیم نمایند.

تبصره - در صورتی که در استان کارشناس رسمی دادگستری با ده سال سابقه کارشناسی عضو سازمان استان در رشته مربوطه وجود نداشته باشد کارآموز مذکور می‌تواند حسب نظر هیئت مدیره سازمان استان دوره کارآموزی خود را تحت نظر کارشناس مورد تأیید دیگری (با داشتن سابقه کمتر یا در سازمان استان دیگر) طی کند.

ماده نه - کارآموزان هر دوره پس از طی دوره کارآموزی در یک روز معین در جلسه‌ای با حضور رئیس و اعضای هیئت مدیره و شورای انتظامی استان و رئیس سازمان مسکن و شهرسازی استان به ترتیب زیر سوگند یاد می‌کنند و متن قسم‌نامه را امضاء می‌نمایند:

«من در پیشگاه قرآن کریم، به خداوند متعال سوگند یاد می‌کنم، در اموری که برای کارشناسی به من رجوع می‌شود خدا را حاضر و ناظر دانسته و به راستی و درستی عقیده خود را اظهار نمایم و نظرات خصوصی را در آن دخالت نداده و تمام نظر خود را نسبت به اموری که به اینجانب مراجعه شده اظهار کرده و هیچ چیز را مکتوم ندارم و برخلاف واقع چیزی نگویم و اسراری را که در اثر انجام کارشناسی مطلع می‌شوم حفظ نمایم.»

کارشناسان اقلیت‌های دینی این سوگند را با ذکر کتاب آسمانی خود یاد خواهند کرد.

ماده ده - پس از اجرای مراسم سوگند، کارآموزان مذکور به عنوان کارشناسان سازمان استان محسوب و پروانه کارشناسی ایشان وسیله هیئت مدیره سازمان استان صادر می‌گردد.

مدت اعتبار پروانه کارشناسی ۳ سال است و تا زمانی که وفق مقررات مربوطه از دارنده آن سلب شرایط یا صلاحیت نشده باشد قابل تمدید است.

تبصره ۱ - حدود صلاحیت کارشناس وفق نظر هیئت تشخیص در پروانه کارشناسی درج می‌شود و چنانچه کارشناس، واجد شرایط برای دریافت پروانه کارشناسی در دو یا چند رشته باشد، فقط یک پروانه کارشناسی صادر و در آن حدود صلاحیتهای مختلف دارنده آن درج می‌گردد.

تبصره ۲ - هزینه برگزاری آزمون و صدور و تمدید پروانه کارشناسی وسیله هیئت مدیره سازمان تعیین و دریافت می‌گردد.

بقیه در صفحه ۴

مسکن و شهرسازی و سازمان و سایر دست‌اندرکاران، اولین جشنواره مهندسی ساختمان در ایران برگزار گردید. طرحی نیز از طرف نگارنده به دبیرخانه جشنواره ارسال گردید که در دور اول داوری پذیرفته شد، اما در زمان برگزاری جشنواره خبری از آن در میان طرحهای انتخابی نبود. تا اینجا مشکلی نیست، بالاخره بعضی از طرحها طبق اصول و چارچوب تعیین شده امتیاز می‌آورند و بعضی نمی‌آورند.

از دبیرخانه سؤال شد چرا این طرح امتیاز نیاورده؟ سؤال به رئیس شورای داوری منعکس گردید. با پیگیریهای انجام شده دیدیم همه (دبیرخانه - رئیس شورا - رئیس دفتر نظامات مهندسی) از ارائه پاسخ طنز مفرود می‌روند حتی خواستیم جلسه‌ای را با رئیس شورا یا کمیته‌ای که ارائه نظر کرده داشته باشیم، در نهایت، پاسخ داده شد که به دلیل عدم انطباق با معیارهای داوری اعلام شده در فراخوان طرح پذیرفته نشده است. هیچ می‌دانید با این نوع برخورد چه لطمات روحی و روانی به متخصصان جوان این مملکت زده می‌شود؟

۴. حال افرادی که با این طرز تفکر و بینش باعث بوجود آمدن موارد فوق شده‌اند، اکنون در سازمان (برطبق انتخاب اعضا) فعالند و

تسهیلاتی نظیر امکان استفاده از وام، ایجاد تعاونی‌های مسکن، خرید عمومی و خرید تخصصی.

مهندس حسین قالیبی:

آیا واقعا می‌توان انتظاری داشت؟
یکی از اصول مهندسی یعنی بهم آمیختن افکار، بنابرین، درج مطالب ذیل می‌تواند یا دیدگاههای فکری نگارنده را تصحیح نماید، در جهت تصحیح و تکامل سازمان باشد و یا از خوانندگان بخواهد در انتخاب افراد در دوره‌های بعدی تجدیدنظر نمایند.

۱. در سال ۱۳۷۴، طرحی نو که می‌تواند پاسخگوی بسیاری از نیازها در بهره‌برداری مناسب از یک ساختمان باشد، پس از مذاکره و موافقت رئیس سازمان به هیئت مدیره ارسال گردید تا به منظور حمایت و تعیین راهکارهای لازم بررسی کارشناسی شود. پس از مدتی پیگیری اعلام کردند هر وقت نتیجه کارشناسی مشخص گردید با شما تماس می‌گیریم؛ اگر شما تماسی دیدید ما هم دیدیم.

۲. در سال ۷۵، سازمان برای درج یک مقاله در مورد طرح مذکور در مجله «پیام نظام مهندسی» از ما دعوت کرد و این مقاله نیز ارائه و در مجله چاپ شد ولی نه مقالات بعدی از ما درخواست شد، نه حمایتی صورت گرفت.

۳. در سال ۱۳۷۵ با همت وزارت

کمبود خدمات مهندسی ترافیک در سطح کشور و اشتغال ناقص کارشناسان حرفه به ویژه قشر تحصیل کرده جوان، ضروری است مسئولان ذریط در جهت ارجاع کار به اشخاص حقیقی و حقوقی واجد صلاحیت و جلوگیری از اشتغال اشخاص غیر متخصص در این زمینه اقدام عاجل بعمل آورند.

۴. مهندسی ترافیک و حمل و نقل مصرانه از مسئولین و تصمیم گیرندگان ذریط درخواست می‌نمایند که با ملحوظ کردن خدمات مهندسی ترافیک در تمام کاربریهای شهری به ویژه پروژه‌های شهرسازی از اشتباهات، نارساییها و لطمات اجتماعی - اقتصادی غیر قابل توصیف و محاسبه ناشی از عدم توجه به این امر مهم در گذشته جلوگیری نموده باعث رونق بخشیدن به این تخصص و حرفه بسیار مهم شوند.

۵. گسترش پایگاه گروه تخصصی ترافیک سازمان نظام مهندسی از طریق پذیرش و جلب همکاری اعضای جدید میسر خواهد شد.

۶. تشکیل جلسات منظم گردهمایی اثرات شایان توجهی در جهت انتقال تجربیات و گفتن میان بدنه نظام و هیأت رئیسه گروه تخصصی خواهد داشت.

آیین‌نامه شرایط و نحوه انتخاب کارشناسان سازمان

نظام مهندسی ساختمان

موضوع ماده ۲۷ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان

ماده یک - وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، نهادهای عمومی غیردولتی، نیروهای نظامی و انتظامی، شرکتهای دولتی و شهرداریها می‌توانند در ارجاع امور کارشناسی در زمینه رشته‌های اصلی و مرتبط مهندسی مربوط به معماری، عمران، تأسیسات مکانیکی، تأسیسات برقی، نقشه‌برداری، شهرسازی، ترافیک در محدوده خدمات مندرج در فهرست پیوست این آیین‌نامه به جای کارشناسان رسمی دادگستری از کارشناسان سازمان نظام مهندسی ساختمان استان استفاده نمایند.

ماده دو - شرایط متقاضیان کارشناسی موضوع این آیین‌نامه به شرح زیر است:

۱. عضویت در سازمان نظام مهندسی استان و داشتن پروانه اشتغال به کار مهندسی.
۲. داشتن صلاحیت علمی و فنی و حداقل دهسال تجربه با مدرک کارشناسی و ۸ سال با مدرک کارشناسی ارشد و ۷ سال با مدرک دکتری در رشته‌ای که داوطلب کارشناسی در آن می‌باشند.
۳. نداشتن فساد اخلاقی و مالی و عدم اعتیاد به مواد مخدر.
۴. نداشتن پیشینه کیفری.

تبصره - صلاحیت علمی و فنی متقاضیان از طریق اخذ آزمون احراز می‌شود.

ماده سه - رسیدگی و احراز شرایط مندرج در ماده ۲ این آیین‌نامه و تعیین حدود صلاحیت و طرح سؤالات آزمون و نظارت بر حسن برگزاری آن و تعیین حدنصاب نمره قبولی برای هر رشته به عهده هیئت مرکب از ۵ نفر به نام هیئت تشخیص است که حسب مورد متشکل از ۳ عضو رشته مربوط در

بقیه از صفحه ۳

ماده یازده - اعضای سازمان استان که دارای پروانه کارشناسی رسمی دادگستری می‌باشند در صورت تمایل به اخذ پروانه کارشناسی سازمان و داشتن شرایط مندرج در ماده ۲ این آیین‌نامه با تأیید هیئت تشخیص صلاحیت، نیاز به دادن آزمون و گذراندن دوره کارآموزی نداشته و برای آنها بدون تشریفات مذکور در این آیین‌نامه پروانه کارشناسی سازمان استان صادر می‌گردد.

ماده دوازده - کارشناسان سازمان استان موظف به رعایت موارد زیر در انجام امور کارشناسی می‌باشند:

۱. کارشناس باید وظایف مرجوعه را در اسرع وقت و بامهلت مقرر انجام دهد.
 ۲. کارشناس باید در انجام وظایف محوله دقت کافی نموده و به درستی و راستی اظهار نظر نماید و از هرگونه سهل‌انگاری و مسامحه احتراز کند.
 ۳. کارشناس موظف است اسراری را که در اثر انجام امر کارشناسی مطلع شده حفظ نماید.
 ۴. کارشناس موظف است چنانچه جهات رد وجود دارد به مقام ارجاع‌کننده کتباً اعلام دارد. جهات رد کارشناسان معتمد همان جهات رد قاضی است.
 ۵. کارشناس باید در گزارشهایی که می‌دهد نظریات خصوصی را دخالت ندهد و چیزی را مکتوم ندارد و برخلاف واقع نگوید و ننویسد در رفتار و در گزارشهای خود رعایت نزاکت و اخلاق اسلامی را بنماید.
 ۶. کارشناس بعد از قبول کارشناسی، نمی‌تواند از انجام آن سرپا زند و یا تعلل کند مگر در صورت وجود عذر موجه که مورد قبول هیئت مدیره سازمان قرار گیرد.
 ۷. کارشناس فقط در محدوده صلاحیت مندرج در پروانه کارشناسی مجاز به انجام کارشناسی می‌باشد.
 ۸. کارشناس مجاز به دریافت هیچگونه وجه نقد یا اموال و هدایای نقدی و غیرنقدی، مستقیم یا غیرمستقیم از مراجعین یا طرفین امر کارشناسی جز حق الزحمه رسمی خود بنحو مندرج در ماده ۲۰ این آیین‌نامه نمی‌باشد.
- تبصره - عدم رعایت هر یک از موارد فوق و سایر مقررات مندرج در این آیین‌نامه تخلف محسوب می‌گردد.

ماده سیزده - مرجع رسیدگی به تخلفات کارشناسان موضوع این آیین‌نامه شورای انتظامی استان و مرجع تجدیدنظر آن، شورای انتظامی نظام مهندسی است.

ماده چهارده - در صورت احراز و اثبات تخلف کارشناسان سازمان استان در امر کارشناسی، شورای انتظامی استان می‌تواند علاوه بر تعیین مجازاتهای انضباطی و انتظامی موضوع قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و آیین‌نامه اجرایی آن نسبت به لغو پروانه کارشناس متخلف از سه ماه تا سه سال و در صورت تکرار تخلف بیش از ۲ بار به ابطال دائمی آن اقدام کند.

ماده پانزده - هرگاه کارشناس سازمان استان ضمن اظهار نظر برخلاف مشهودات خود عمداً چیزی بنویسد جاعل در اسناد رسمی محسوب می‌شود.

ماده شانزده - اگر گزارش خلاف کارشناس سازمان استان در حکم دادگاه مؤثر واقع گردد و به موجب حکم قطعی دادگاه ثابت شود که گزارش خلاف واقع مذکور موجب ورود خسارت و ضرر به دولت یا دستگاههای مندرج در ماده یک این آیین‌نامه یا اضرار به غیر شده پروانه کارشناسی متخلف برای همیشه ابطال می‌شود و این امر مانع از تعقیب وی در مراجع ذیصلاح قضائی و انتظامی نخواهد بود.

ماده هفده - سازمان استان موظف است پس از برگزاری مراسم تحلیف در هر دوره فهرستی از اسامی و مشخصات کلیه کارشناسان سازمان استان را با ذکر حدود صلاحیت تدوین و تکثیر نموده و در اختیار کلیه سازمانها و دستگاههای مندرج در ماده یک این آیین‌نامه در مرکز استانها و حسب مورد سایر شهرستانهای مربوط قرار دهد.

ماده هیجده - در صورتی که دستگاههای موضوع ماده یک این آیین‌نامه و یا مراجع قضائی از سازمان استان، درخواست کارشناس نمایند با توجه به کیفیت و کمیت کار، سازمان استان موظف است با رعایت نوبت و در صورت وجود کارشناسان متعدد ذیصلاح در رشته مورد درخواست به قید قرعه کارشناس یا کارشناسان درخواستی را تعیین و کتباً به دستگاه تقاضاکننده معرفی نماید.

تبصره - دستگاههای موضوع ماده یک این آیین‌نامه و همچنین کارشناس مربوطه موظفند در صورت ارجاع کار مستقیم به کارشناس سازمان استان، موضوع را بلافاصله با ذکر مشخصات کامل کار ارجاع شده و اعلام قبولی کارشناس به سازمان استان اعلام نمایند تا در تعیین نوبت کارشناسان قید و ملحوظ شود.

ماده نوزده - تعرفه حق الزحمه کارشناسی موضوع این آیین‌نامه عیناً مطابق مقررات مربوط به کارشناسان رسمی دادگستری است.

ماده بیست - دستگاههای موضوع ماده یک این آیین‌نامه موظفند حق الزحمه کارشناس سازمان استان، را اعم از اینکه کار مستقیماً به کارشناس ارجاع شده باشد و یا از طریق سازمان استان به حساب سازمان استان واریز و یک نسخه از فیش را به سازمان مذکور و یک نسخه را به کارشناس تسلیم

نمایند. سازمان استان نیز پس از وصول نظریه کارشناسی و اعلام وصول آن از طرف دستگاه ذیربط، حق الزحمه مربوطه را پس از کسر ۱۰٪ به کارشناس پرداخت می‌کند. سازمان استان ۵٪ از کسورات مذکور را بابت مالیات به حساب وزارت امور اقتصادی و دارائی و ۵٪ باقیمانده را به حساب خود منظور می‌نماید.

تبصره - دستگاههای موضوع ماده یک این آیین‌نامه به هیچ وجه مجاز به پرداخت مستقیم حق الزحمه به کارشناس نمی‌باشند.

فهرست حدود صلاحیتها (پیوست آیین‌نامه)

حدود صلاحیت مربوط به رشته معماری

معماری - در امور تهیه طرح و برآورد هزینه ساختمان، خسارات و تعمیرات ساختمان، برآورد مصالح ساختمانی، تفکیک و افزای مجموعه‌های ساختمانی، ارزیابی اراضی غیرمزروعی و ساختمانها و تعیین اجاره بها و اجرت‌المثل ساختمانها و اراضی غیر مزروعی، تعیین حق کسب و پیشه، رسیدگی به اختلافات پیمانکاران و مشاوران و کارفرمایان و اعلام نظر کارشناسی در محدوده صلاحیت

حدود صلاحیت مربوط به رشته عمران

محاسبات ساختمانها اعم از اسکلت‌بندی فلزی، بتنی، با مصالح بنائی و مختلط، متره و ارزیابی و برآورد هزینه ساختمانهای مذکور و تعیین خسارات و تعمیرات ساختمانهای فوق‌الذکر و برآورد مصالح ساختمانی، تفکیک و افزای ساختمانها، نشست ساختمانها و خسارات وارده، آزمایشها و تشخیص صحت و سقم گزارشهای فنی و مکانیک خاک، خسارت وارده به پی‌های ساختمانی مسکونی و فنی (پل، تونل، دیوار سد، فرودگاه و امثال آن) امور راهسازی، تعیین اجاره بها و حق کسب و پیشه، رسیدگی به اختلافات پیمانکاران و مشاوران و کارفرمایان در حدود صلاحیت رسیدگی به صورت وضعیتها و اعلام نظر کارشناسی در محدوده صلاحیت.

حدود صلاحیت مربوط به رشته تأسیسات مکانیکی

ارزیابی و تعیین خسارت و اجرت‌المثل ماشینهای صنعتی و ماشین‌آلات و تأسیسات کارخانجات و ارزیابی آنها - تأسیسات و شبکه توزیع و لوله‌کشی آب و تلمبه‌های آبی و تأسیسات آب و برق و هوا و گاز و بخار - امور تأسیسات مکانیکی ساختمانها برآورد قیمت ماشین‌آلات راهسازی و راهداری - لکوموتیو، موتورهای دیزلی و تعیین اجاره بها و اجرت‌المثل آنها و اعلام نظر کارشناسی در محدوده صلاحیت.

حدود صلاحیت مربوط به رشته تأسیسات برقی

ارزیابی تعیین اجاره بها، اجرت‌المثل، خسارت و رسیدگی به امور ماشین‌آلات برقی و مراکز تولید و شبکه‌های انتقال نیروی برق و امور مربوط به کارخانه‌های برقی و برق جریان قوی، امور تأسیسات برقی ساختمانها و کارخانجات، آسانسور، برق، تهویه، شوفاژ، سردخانه، لوله‌کشی و اعلام نظر کارشناسی در محدوده صلاحیت.

حدود صلاحیت مربوط به رشته شهرسازی

شهرسازی - تهیه و اظهار نظر در مورد طرحهای جامع شهری، طرحهای تفصیلی و طراحی شهری، طرحهای هادی شهری و روستائی، طرحهای ناحیه‌ای، منطقه‌ای، کالبدی ملی، ارزیابی و برآورد طرحهای مذکور، بررسی و اظهار نظر در مورد ضوابط لازم‌الرعایه در طراحی ساختمان از نظر طراحی شهری تفکیک و افزای اراضی شهری، ارزیابی اراضی غیر مزروعی، رسیدگی به اختلافات پیمانکاران و مشاوران و کارفرمایان و اعلام نظر کارشناسی در محدوده صلاحیت.

حدود صلاحیت رشته نقشه‌برداری

نقشه‌برداری شامل مساحی - ترازبانی، پیاده کردن نقشه، تطبیق عکس و نقشه هوایی و تفسیر عکسهای هوایی، بازیمن فتوگرامتری و تعیین تعرفه نقشه‌برداری و ارزیابی و تفکیک و افزای اراضی غیر مزروعی - تشخیص حدود ثبتی مستغلات، تعیین اجاره بها و حق کسب و پیشه و اعلام نظر کارشناسی در محدوده صلاحیت.

حدود صلاحیت رشته ترافیک

ارزیابی و اظهار نظر در مورد طرحهای شبکه ارتباطی شهری، روستائی و بین شهری، مسائل مربوط به حمل و نقل شهری و بین شهری، بررسی اثرات ترافیکی ابنیه و ساختمانهای مهم.

اعلام نظر کارشناسی در محدوده صلاحیت

تشکیل شورای مرکزی نظام مهندسی کشور

هیأت عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان به دعوت وزارت مسکن و شهرسازی نخستین اجلاس عادی خود را در روزهای ۱۵ و ۱۶ مهرماه در تهران برگزار نمود. در این جلسه ۱۷۰ تن از اعضا هیأت‌های مدیره نظامهای استان برای انتخاب اعضا «شورای مرکزی نظام مهندسی کشور» گردیدند. جلسه با بیانات ریاست محترم جمهوری افتتاح گردید، پس از سخنان وزیر مسکن و شهرسازی و معاون نظام مهندسی و اجرای ساختمان وزارت مذکور وارد دستور شد. هیأت عمومی از میان ۹۶ نفر داوطلبان عضویت در شورای مرکزی ۵۱ نفر را به عنوان عضو اصلی و ۱۴ نفر به عنوان عضو علی‌البدل برگزید و به وزیر مسکن و شهرسازی معرفی نمود. وزیر مسکن و شهرسازی بر طبق مواد ۲۰ قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان و ۱۰۸ آیین‌نامه همان قانون از میان اسامی پیشنهادی ۲۵ نفر اعضا اصلی شورای مرکزی و ۷ نفر اعضا علی‌البدل انتخاب و تأیید نمود. فهرست نهایی اعضا به شرح زیر است:

عمران: آقایان پورشریفی (آش)، تجلیل (آش)، توسلی (آغ)، شقفی (مازندران)، شریفی (فارس)، فیروزی (گیلان)، قالیبافیان (تهران)، قهرمانی (فارس) کوپائی (اصفهان)، کول (سیستان و بلوچستان) ادب (علی‌البدل - تهران)

معماری: آقایان تقی زاده (آش)، کاظمیان (خراسان) مشرف (چهارمحال و بختیاری) معزی (زنجان)، معین‌زاده (کرمان)، فاخری (بوشهر)، رهبری (علی‌البدل - تهران)

تأسیسات مکانیکی: آقایان ضمیری (آغ)، فتوره‌چی (تهران)، نجابت (فارس) صیامی (علی‌البدل - کرمانشاه)

تأسیسات برقی: آقایان غرضی (تهران)، مشتاق (کردستان)، هلاکوئی (خوزستان) صلواتی (علی‌البدل - اصفهان)

نقشه‌برداری: آقایان سمیع‌یوسفی (گیلان)، ابشاری (علی‌البدل تهران) ترافیکی: آقایان نقیبی بیدختی (خراسان)، بهبهانی (علی‌البدل تهران)

شهرسازی: آقایان فلاحتیان (یزد) اردشیری (علی‌البدل - فارس)

توضیح شرکت زیگما

درباره مقاله منتشر شده در شماره خرداد ماه ۱۳۷۷ در بخش دنیای مهندسی با موضوع سیستم کنترل تأسیسات مکانیکی در بیمارستان هزار تختخوابی سازمان تأمین اجتماعی، ضمن تشکر از چاپ مقاله مذکور به اطلاع می‌رساند که سیستم کنترل تأسیسات بیمارستان یک هزار تختخوابی ساخت کارخانجات جانسون کنترل است و عملیات نصب و راهاندازی آن را شرکت زیگما به مدیریت اینجانب بهرم ترانتوناس باز، عضو سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران انجام می‌دهد.

اصلاح

در صفحه ششم شماره دوم پیام زیر عنوان «نظرات اعضا» بخشی از گفته‌های مهندس محمد کنگانی را به اشتباه به نام محمدرضا کنگانی درج کرده‌ام. از این اشتباه پوزش می‌طلبم و آن را اصلاح می‌کنیم.

بقیه از صفحه ۱

- هیئت رئیسه گروههای تخصصی، نمایندگان تشکلهای و انجمنهای صنفی و حرفه‌ای و صاحبان نظران، مورد بحث و بررسی قرار گیرد.
- مقرر شد کلیه نظرات و پیشنهادهای اعضا هیئت مدیره در خصوص اصلاح قانون طی دو هفته آینده در اختیار کمیسیون بازنگری قانون قرار گرفته و نظر نهایی کمیسیون، مصوبه هیئت مدیره جهت ارائه به وزارت مسکن و شهرسازی باشد.
- مقرر گردید هیئت مدیره موارد ذیل را بررسی و اتخاذ تصمیم کند:
 - الف: چگونگی ارزیابی از عملکرد هیئت مدیره
 - ب: پیشنهاد روش‌هایی در جهت بالا بردن عملکرد هیئت مدیره با توجه به نظرات اعضا
 - ج: آیین‌نامه اداره جلسات مجمع عمومی سازمان
 - د: بررسی شیوه اداره جلسات مجمع و اخذ رای
 - ه: چگونگی ارسال بودجه و تراز به اعضای مجمع عمومی قبل از تشکیل آن
 - و: اصلاح موارد قانونی تشکیل جلسات مجمع با توجه به حدنصاب رسیدن
 - مقرر گردید هیئت نظارت بر کار دفاتر و کمیسیون تنظیم روابط کار به اتفاق سرکار خانم مهندس حسناچی، نظام‌نامه دفاتر نمایندگی را مورد بررسی و تصویب قرار داده و پس از امضاء آن را به هیئت مدیره ارائه نمایند.
 - مقرر گردید کمیسیون بازنگری قوانین در مورد اصلاحیه پیشنهادی تبصره ۷ ماده صد قانون شهرداری‌ها پیشنهادی مورخ ۷۷/۲/۶ را مجدداً بررسی و اعلام نظر نماید.
 - مقرر گردید کمیسیون تهیه آیین‌نامه داخلی سازمان پس از تدوین آیین‌نامه داخلی نسبت به نحوه اداره جلسات مجمع عمومی و اطلاع‌رسانی موارد مربوط به آن به اعضای سازمان بررسی و نتایج را به هیئت مدیره گزارش نماید.
 - آیین‌نامه مربوط به استفاده از خدمات نیروی انسانی در سازمان مطرح و به تصویب رسید و مقرر گردید اختیارات هیئت مدیره در بندهای ۱۸ - ۱۹ - ۲۲ - ۲۳ - ۲۴ از ماده ۷۳ آیین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی ساختمان به هیئت رئیسه سازمان تفویض گردد.
 - موضوع پیرا مهندسی طرح آقای مهندس ضیا مطرح شد و مقرر شد از ایشان قدردانی و اعلام شود که در ادامه فعالیت‌های سازمان متعاقباً موضوع مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

خبرهایی از فعالیت کمیسیونها و کمیته‌ها

به نامه‌های واصله پیرامون شکایت از رفتار دوگانه شهرداری تهران و کمیسیون ماده ۱۰۰ قانون شهرداریها، پس از استعلام از مراجع ذیربط پاسخ داده شد.

شکایت یکی از همسایگان ساختمانی واقع در خیابان ولی عصر - کوچه کامران به نمایندگی از سایر ساکنان کوچه مزبور مبنی بر جلوگیری از احداث ساختمان بلندمرتبه در کوچه ۷ متری بررسی و به نماینده شاکیان پاسخ داده شد.

سایر نامه‌های واصله که بنحوی در ارتباط با وظائف کمیسیون کنترل ساختمان و داوری بود نیز ملاحظه و اقدام لازم درباره آنها به عمل آمد.

کمیسیون آموزش و ترویج

از مهمترین فعالیت‌های کمیسیون در ماههای گذشته تشکیل جلسات منظم ارتباط با اعضا بوده است. در روز ۶ خرداد، این گردهمایی با موضوع «اصلاح نظام ارجاع کار در ساختمانهای شهری»، در دانشگاه صنعتی امیرکبیر؛ در ۱۰ تیر، بحث «تأمین شغلی و اجتماعی مهندسان» در دانشکده فنی دانشگاه تهران؛ و در روز ۷ مرداد، جلسه‌ای برای «اصلاح نظام کارشناسی رسمی - ماده ۲۷ قانون» در دانشگاه علم و صنعت شکل گرفت (گزارش این جلسه‌ها در پیام جداگانه درج شده است). جلسه بعدی نیز روز ۴ شهریور درباره «نیاز جامعه به خدمات مهندسی» در دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه شهید بهشتی برگزار شد.

بنا به پیشنهاد اعضای کمیسیون، در جلسات اخیر از نمایندگان انجمنهای حرفه‌ای نیز برای حضور در این گردهماییها دعوت شد. تنوع بخشیدن به مطالب پیام و بهبود کیفیت طراحی و نشر آن از موضوعاتی بود که در کمیسیون به بحث گذاشته شد. همچنین در دو ماهه اخیر مباحثی چون اخذ گواهینامه فارغ‌التحصیلان دوره‌های زلزله و کامپیوتر، آیین‌نامه کارآموزی در دستور کار کمیسیون قرار داشته است.

کمیسیون گروههای تخصصی

کمیسیون گروههای تخصصی طی سه ماهه اول سال جاری ۶ جلسه تشکیل داد که اهم موارد مطرح شده در جلسات به ترتیب زیر است:

۱. نرخ خدمات مهندسی

جدول حق‌الزحمه برای انجام خدمات مهندسی در رشته‌های مختلف که در هیئت مدیره دوره قبل تهیه و به تصویب رسیده بود بررسی شد و مبنای کار قرار گرفت، سپس قرار شد در تماس با سازمانهای نظام مهندسی استانها، تعرفه‌های مورد عمل آنها درخواست گردد و حداکثر ظرف مدت دو هفته نظرات و پیشنهادهای گروههای تخصصی رشته‌های ۷ گانه در زمینه تعرفه‌های پیشنهادی دریافت شود.

۲. روش‌های تعیین و تقسیم حق‌الزحمه خدمات مهندسی

مقرر گردید برای هر یک از هفت گروه کاری (معماری، عمران، تأسیسات مکانیکی، تأسیسات برقی، شهرسازی، ترافیک و نقشه‌برداری) حق‌الزحمه‌ای به ازاء هر مترمربع زیربنا تعیین و میزان تعیین شده به یکی از روش‌های زیر بین هفت گروه تقسیم شود:

- الف - براساس تفاهم بین انجام‌دهندگان خدمات در هر یک از ۷ رشته؛
- ب - براساس درصدهایی که در مورد گروههای مختلف قبلاً تجزیه و تحلیل شده و به تفاهم رسیده‌اند. مثل درصدهای تفاهم شده برای کارهای بیمارستانی و یا درصدهای تفاهم شده برای کارهای ارزان قیمت.
- ج - کسر درصدی مشخص برای هماهنگی مدیریت و هزینه‌های بالاسری (۱۰٪ مبلغ باقیمانده به تناسب حجم ریالی هر یک از رشته خدمات ارائه شده).

۳. شرح خدمات پیشنهادی برای رشته نقشه‌برداری که توسط آقای مهندس محمدی عضو گروه تخصصی نقشه‌برداری تهیه شده است قرائت شد. و مقرر گردید ظرف مدت یک هفته کلیه اعضا کمیسیون گروههای تخصصی آن را بررسی و نظرات خود را کتباً اعلام کنند.

۴. نظرات آقای مهندس عطاءاله حسینی عضو هیئت رئیسه گروه تخصصی عمران درباره جایگاه مقوله نظارت بر ساخت و ساز شهری قرائت شد و مقرر گردید که در هیئت رئیسه گروه تخصصی عمران مطرح و نظرات آنان واصل گردد.

۵. براساس نظرات دریافتی از گروه تخصصی عمران در خصوص تعیین میزان حق‌الزحمه خدمات مهندسی، مبنی بر ضرورت تعیین محدوده حداقل و حداکثر برای خدمات مهندسی در رشته‌های ۷ گانه و برای هر یک از گروههای ساختمانی، مقرر گردید که عین پیشنهاد به هیئت رئیسه گروههای تخصصی ۷ گانه منعکس و نظرات آنان طی زمان معینی دریافت و نتیجه‌گیری شود.

۶. با توجه به اینکه برای تعیین تعرفه خدمات مهندسی در زمینه‌های طراحی

و نظارت بر اجرای ساختمان به کار کارشناسی گسترده‌ای نیاز دارد، مقرر گردید که از هیئت مدیره درخواست شود امکانات لازم را جهت انعقاد قرارداد با متخصصان مرتبط فراهم آورد. یا نسبت به استخدام کارشناسان فن در تشکیلات اجرایی سازمان اقدامات لازم را مبذول دارد.

۷. حدود خدمات الزامی مهندسان نقشه‌بردار که توسط آقایان مهندس نوری و مهندس غفاری پیشنهاد شده بود به شرح زیر مورد قبول اعضای کمیسیون قرار گرفت:

۱. پیاده کردن پلان فونداسیون ساختمانهای ۵ طبقه و بیشتر؛
۲. پیاده کردن خط بالای فونداسیون در ساختمانهای ۱۰ طبقه و بیشتر؛
۳. کنترل محورهای افقی و قائم ساختمانها در ساختمانهای بیش از ۱۵ طبقه؛
۴. پیاده کردن پلان‌های فونداسیون در سایت‌های دارای بیش از ۳ بلوک مجزا با هر تعداد طبقه؛
۵. پیاده کردن پلان‌های محوطه‌سازی سایت‌ها؛ و
۶. کنترل حرکت در ساختمانهای بیش از ۱۵ طبقه.

گروه تخصصی نقشه‌برداری

مجموع جلسات رسمی هیئت رئیسه گروه تخصصی نقشه‌برداری، در سه ماهه بهار سال جاری، پانزده جلسه بوده است.

هیئت رئیسه گروه تخصصی نقشه‌برداری برای تدوین پیش‌نویس شرح خدمات رشته مهندسی نقشه‌برداری، از طریق جامعه نقشه‌برداران ایران، به صورت دعوت حضوری و مکاتبه تلاش گسترده‌ای را برای دریافت نظرات کارشناسان ارشد این رشته در تهران و شهرستانها آغاز کرد.

مهندسان نقشه‌بردار شاغل در سازمان نقشه‌برداری کشور، شرکت‌های مهندسان مشاور نقشه‌بردار، دانشکده‌های فنی دانشگاهها، وزارت نیرو، شرکت نفت، وزارت مسکن و شهرسازی، شهرداری تهران، شرکت‌های پیمانکاری کارهای عمرانی، ادارات و شرکت‌های فعال در شهرستانها و سایر مهندسان نقشه‌بردار که به صورت شخص حقیقی فعالیت دارند، مطالب تخصصی و تجربی متنوع و ارزنده‌ای را به جامعه نقشه‌برداران ایران ارسال داشتند. هیئت رئیسه گروه تخصصی نقشه‌برداری تمام بندهای پیش‌نویس شرح خدمات و جدول حق‌الزحمه خدمات را با اظهارنظرها و پیشنهادهای دریافتی مطابقت داده است و پس از تشکیل جلساتی چند در محل سازمان نظام مهندسی، جامعه نقشه‌برداران ایران و سازمان نقشه‌برداری کشور، اصلاحات نهایی را اعمال نمود.

در شرح خدمات رشته مهندسی نقشه‌برداری به تمام بناها و تأسیسات شهری، آثار تاریخی، سازه‌های دریایی (برای شهرهای ساحلی)، خیابان سازی، احداث بزرگراه، پل، مترو، اندازه‌گیری حرکت دوره‌های گسل‌ها و جابجایی و تغییر شکل بناهای بلند و پلهای بزرگ و سدها توجه شده است. ولی به دلیل اهمیت موضوع و هم‌آهنگی با سایر رشته‌ها، تعیین حق‌الزحمه خدمات رشته مهندسی نقشه‌برداری را برای گروههای ساختمانی چهارگانه «الف»، «ب»، «ج» و «د» در اولویت قرار داده است و با تجزیه و تحلیل دقیق، جدول حق‌الزحمه خدمات یاد شده را تنظیم و در تاریخ ۲۶ اردیبهشت امسال، حاصل این کار فشرده را با عنوان «شرح خدمات رشته مهندسی نقشه‌برداری» به همراه یک برگ جدول حق‌الزحمه خدمات جهت تصویب به رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تهران و یک نسخه را نیز، جهت اطلاع، به معاون نظام مهندسی و اجرای ساختمان وزارت مسکن و شهرسازی ارسال کرد.

از دیگر موضوعات مورد تأکید و موافقت گروه تخصصی، برگذاری سخنرانی‌های علمی و تخصصی برای شناساندن تواناییهای فنی این رشته در بخش ساختمان و جایگاه مهندسان نقشه‌بردار در سازمان نظام مهندسی بود. در این زمینه، دو سخنرانی تحت عنوانهای «مهندسی نقشه‌برداری در ساختمان سازی و شهرسازی و مسائل زلزله» در دانشکده فنی دانشگاه تهران و «جایگاه نقشه‌برداری در نظام مهندسی» در سازمان نقشه‌برداری کشور توسط عزت‌اله محمدی دبیر هیئت رئیسه گروه تخصصی نقشه‌برداری، ابراد شد.

مقدمات گردهم‌آیی کلیه مهندسان نقشه‌بردار عضو سازمان‌های نظام مهندسی ساختمان سراسر کشور نیز در بیست و چهارم شهریور ماه امسال، با همکاری جامعه نقشه‌برداران ایران، به منظور ایجاد هم‌آهنگی در پیش‌نویس شرح خدمات و حق‌الزحمه خدمات در تمام استانها، فراهم آمد.

گروه تخصصی شهرسازی

مهندسان شهرساز عضو سازمان نظام مهندسی به اتفاق نمایندگان تشکلهای وابسته به حرفه شهرسازی حدود یک سال و نیم قبل از انتخاب هیئت رئیسه گروه تخصصی شهرسازی در قالب کمیسیون شهرسازی و با هدف طرح، تدقیق و تعریف حرفه شهرسازی جلسات مستمر هفتگی برگزار می‌کردند که این کمیسیون برحسب ضرورت سه کمیته با عناوین زیر تشکیل داد:

۱. کمیته برنامه‌ریزی، توسعه فرهنگ و اعتلای حرفه شهرسازی در قالب ارزشهای اسلامی و ترویج اصول شهرسازی
۲. کمیته ارزشیابی و تعیین صلاحیت، نظارت و کنترل بر حسن انجام کار

تدوین دستورالعمل تهیه شرح خدمات مهندسان شهرساز در چهار گروه ساختمانی مندرج در قانون نظام مهندسی و همچنین تهیه کلیات حدود صلاحیت مهندسان شهرساز در تهیه طرحهای شهرسازی، بخشی از فعالیتهای این سه کمیته است.

پس از انتخاب هیئت رئیسه گروه تخصصی شهرسازی جلسه مشترکی با حضور هیئت رئیسه و کمیسیون شهرسازی در تاریخ ۲۷ بهمن ۷۶ برگزار شد که در آن ضمن معارفه هیئت رئیسه و اعضا اقدامات انجام شده توسط کمیسیون شهرسازی به اطلاع هیئت رئیسه رسید و مقرر گردید هیئت رئیسه ضمن بررسی مطالب تهیه شده نسبت به تکمیل تصویب و ارسال آنها برای کمیسیون گروههای تخصصی اقدام کند.

اولین جلسه هیئت رئیسه گروه تخصصی شهرسازی در تاریخ ۴ اسفند ۷۶ - با حضور اعضا تشکیل و تا زمان ارسال گزارش (۷۷/۵/۱۲) تعداد ۱۳ جلسه برگزار شده که اهم فعالیتهای آن به شرح زیر است:

۱. تدوین آیین‌نامه داخلی جلسات هیئت رئیسه
۲. انتخاب آقایان مهندس احمدسعیدنیا به عنوان دبیر و مهندس جلال آزادی به عنوان منشی جلسات هیئت رئیسه.
۳. برگزاری گردهمایی مهندسان شهرساز با حضور آقای مهندس غرضی رئیس سازمان نظام مهندسی در تاریخ ۷۷/۲/۱۴ در سالن اجتماعات ساختمان شماره ۳ وزارت مسکن و شهرسازی.
۴. برگزاری جلسات مشترک با کمیسیون شهرسازی.
۵. تدوین نهایی و تصویب شرح خدمات مهندسان شهرساز در زمینه تهیه ضوابط و مقررات تهیه طرح و اجرای ساختمانهای شهری که براساس آن سه مرحله اول: تدوین اصول، ضوابط و معیارهای کالبدی طراحی ساختمان که بایستی در اختیار مهندسی معمار قرار گیرد.
- مرحله دوم: ترفیق و تطبیق نقشه‌های معماری تهیه شده با ضوابط و معیارهای تدوین شده در مرحله اول.
- مرحله سوم: نظارت بر انجام پیشنهادات ارائه شده در مرحله اول و دوم تا صدور پایان کار.

۶. تهیه جدول حدود صلاحیت مهندسان شهرساز برای گروههای ساختمانی (الف - ب - ج - د) برحسب نوع کاربری (به شرح جدول پیوست).

۷. تهیه جدول تعرفه (حق الزحمه) مهندسان شهرساز براساس گروه‌بندی ساختمانها و مراحل مختلف کار و پیشنهاد به هیأت مدیره.

۸. ارسال شرح خدمات، جدول حدود صلاحیت و تعرفه به کمیسیون گروههای تخصصی.

۹. تهیه جدول صلاحیت مهندسان شهرساز در تهیه طرحهای ناحیه‌ای و منطقه‌ای، هادی، جامع و تفصیلی شهرها، شهرکها و شهرهای جدید، بهسازی، نوسازی و بازسازی بافتهای قدیمی و فرسوده، طرحهای آماده‌سازی زمین، تفکیک و افراز اراضی شهری و ارزیابی املاک و ساختمانهای شهری.

۱۰. تدوین برنامه ماهانه جلسات به شرح زیر:

الف - هفته اول هرماه جلسه هیئت رئیسه گروه تخصصی شهرسازی.

ب - هفته دوم هرماه جلسه کمیته‌های تخصصی سه‌گانه که در ابتدای گزارش تعریف شد.

ج - هفته سوم هرماه جلسه هیئت رئیسه گروه تخصصی شهرسازی.

د - هفته چهارم هرماه جلسه مشترک هیئت رئیسه و کمیسیونهای سه‌گانه.

گروه تخصصی ترافیک

تا ۲۲ تیرماه ۷۷، ده جلسه هیئت رئیسه گروه تخصصی ترافیک برگزار گردیده است و در آن پیش‌نویس شرح خدمات مهندس ترافیک تهیه شده، تعرفه‌های حق الزحمه خدمات فنی مهندسی ترافیک و ضوابط طبقه‌بندی ابنیه تدوین تهیه و تحت بررسی قرار دارد، و آیین‌نامه داخلی گروه تخصصی ترافیک تدوین و به تصویب اعضا رسیده است. همچنین، زمینه‌های کاری و حدود وظایف مهندسان حمل و نقل و ترافیک به ویژه در مورد حدود وظایف نظام مهندسی ساختمان و طبقه‌بندی اعضا، در جلسات مختلف، مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفته است.

در خصوص دعوتی عام از متخصصان حمل و نقل و ترافیک جهت بررسی وضعیت حرفه و جایگاه این تخصص در نظام مهندسی و شرایط عضوپذیری و افزایش تعداد اعضا در نظام مهندسی تصمیماتی گرفته شده است.

مسائل کلیدی تر در خصوص زمینه‌های کاری و حدود وظایف مهندسان حمل و نقل و ترافیک، فراتر از وظایف نظام مهندسی ساختمان، نیز در جلسات متعدد طرح و مورد بحث قرار گرفته است و پیشنهاد شده تا تماسهایی با سازمان برنامه و بودجه، وزارت مسکن و شهرسازی و وزارت کشور برقرار گردد.

دربارۀ فعالیت مؤثر مهندسان ترافیک در دفاتر محلی نظام مهندسی هم تصمیماتی اتخاذ شده است.

گروه تخصصی تأسیسات برق

در سه ماهه اخیر، این گروه تخصصی ۴ جلسه تشکیل داده است که در آنها جدول تعیین حق الزحمه خدمات مهندسی براساس نوع بنا، نوع فعالیت و مرحله کار، شرح خدمات مهندسی تأسیسات برق (مراحل اول و دوم) و خدمات مهندس ناظر برق بررسی شد. همچنین، بررسی شرح خدمات و تعیین شرح خدمات حداقل و حداکثر (خدمات «اصلی» و خدمات «خاص» و یا موارد ضروری و اختیاری) ادامه یافت و مهندس طباطبایی به عنوان نماینده گروه تأسیسات برقی جهت همکاری با کمیسیون تخصصی در زمینه تعیین شرح خدمات انتخاب شد.

گروه تخصصی مهندسی عمران

تا پایان مردادماه ۱۳۷۷، گروه تخصصی عمران فعالیتهای متعددی را به پیش برده که خلاصه آن در زیر آمده است:

۱. درخواست در مورد تأمین مکان، کارمند و دیگر امکانات برای گروه تخصصی جهت فراهم نمودن امکان برقراری ارتباط با اعضای گروه تخصصی «مهندسان عمران» از هیئت مدیره سازمان نظام مهندسی و پیگیری آن.
۲. بررسی جایگاه هیئت رئیسه گروه تخصصی در قانون نظام مهندسی و مقایسه آن با آنچه باید باشد و اعلام آمادگی به هیئت مدیره برای پذیرش مسئولیتهایی گسترده‌تر از وضعیت صرفاً مشاوره‌ای فعلی.
۳. تهیه آیین‌نامه داخلی و تعیین دبیر و نایب دبیر.
۴. تهیه فهرستی از مهمترین مسایل حقوقی و صنفی مبتلا به اعضای نظام و گروه تخصصی.
۵. تهیه یک گروه‌بندی سازه‌ای برای ساختمانهای موضوع قانون نظام مهندسی به عنوان یکی از مبانی تعرفه خدمات مهندسی، با همکاری «انجمن ایرانی مهندسان محاسب ساختمان».
۶. اعلام نظر در مورد قطعی و نهایی نبودن درصدهای حق الزحمه پیشنهادی هیئت مدیره قبلی و پیشنهاد انجام آنالیز برای تعیین درصدهای کل حق الزحمه کارهای مشاوره‌ای و نظارتی و نحوه تسهیم آن در بین تخصصهای مختلف.
۷. بحث و بررسی گسترده در مورد روش تعیین تعرفه خدمات و نیز شرح خدمات گروه تخصصی.

۸. تهیه مبانی تعیین تعرفه خدمات مشتمل بر پیشنهاد پنج مبنا:

الف - مقدار کار انجام شده با احتساب درجه کارایی و تبحر مهندس.

ب - میزان ریسک و مسئولیتی که طراح می‌پذیرد.

پ - میزان انعطاف‌پذیری کیفیت خدماتی که ارائه می‌گردد.

ت - اثر خلاقیت و ابتکار مهندس بر طرح.

ث - مخارج و هزینه‌های بالاسری.

و ارائه آن به جلسه مشترک گروههای تخصصی و هیئت مدیره. در پی مباحث گسترده، این طرح به تصویب هیئت رئیسه گروههای تخصصی دیگر نیز رسید.

۹. پیشنهاد روش انجام آنالیز فوق، مشتمل بر توزیع نقشه‌های ساختمانی متنوع میان شرکتهای مهندسی مشاور و استعمال در مورد حجم و سهم عوامل پنجگانه مبنای آنالیز.

۱۰. یادآوری جایگاه و نقش مهم مهندسان ناظر و درخواست جهت ملحوظ نمودن، تهیه شرح و تعرفه خدمات ایشان در دستور کار گروههای تخصصی و هیئت مدیره.

۱۱. تهیه شرح خدمات مهندسی ژئوتکنیک و انجام نظرخواهی در مورد آن.

۱۲. بررسی و پاسخ به سئوالات بعمل آمده.

۱۳. تهیه شرح خدمات مشاوره‌ای مهندس عمران برای مراحل اول و دوم برای جایگزینی با شرح خدمات پیشنهاد شده در سال ۱۳۷۵ که مورد اعتراض گسترده اعضای گروههای مختلف تخصصی بوده است.

۱۴. آغاز به تهیه شرح خدمات مرحله سوم مهندس عمران.

۱۵. بحث گسترده در مورد نحوه تهیه نظامنامه دفاتر نمایندگی سازمان نظام مهندسی استان تهران.

گروه تخصصی تأسیسات مکانیکی

در ۶ جلسه گروه تخصصی، علاوه بر بررسی و تهیه پاسخ نامه‌هایی که از طرف هیئت مدیره و یا کمیسیون گروههای تخصصی ارجاع شده است مسائل تخصصی گروه نیز مورد بررسی قرار گرفته که اهم آنها به شرح زیر است:

۱. بررسی و تدوین آیین‌نامه‌های مربوط به اداره جلسات و نظامنامه گروه تخصصی مکانیک.

۲. بررسی و اصلاح شرح خدمات گروه تخصصی مکانیک برای ارسال و نظرخواهی از کلیه مهندسان مکانیک عضو نظام تا نظرات کتبی خود را برای هیئت رئیسه گروه ارسال نمایند.

۳. بررسی و اصلاح تعرفه حق الزحمه خدمات گروه تخصصی مکانیک و پیشنهاد به هیئت رئیسه نظام مهندسی استان تهران.

۴. اعلام برنامه جلسات هیئت رئیسه گروه تخصصی مکانیک به منظور مشارکت اعضا و طرح مسائل تخصصی و اعلام نظر نسبت به مواردی که در دستور کار هیئت رئیسه قرار گرفته است.

از اعضای محترم نظام مهندسی ساختمان استان تهران که در رشته تخصصی مکانیک فعالیت دارند انتظار می‌رود مشکلات و مسائل مربوط به حرفه تخصصی را در جملاتی کوتاه و عباراتی ساده به اختصار اعلام نمایند و یا پیشنهاد و نظرات جامع خود را برای نظام مهندسی ارسال دارند تا بتوان آنها را در جلسات هیئت رئیسه مورد بحث و تبادل نظر قرار داد.

تازه‌های کتاب و نشریات

شهر جهان سومی، دیوید دارکاکیس اسمیت، ترجمه فیروز جمالی، ویراسته حمید خادمی، نشر توسعه، چاپ اول ۱۳۷۷، قطع وزیری، ۱۲۲ صفحه، ۶۰۰ تومان.

این کتاب جدیدترین مجلد از مجموعه مقاله‌های معماری و شهرسازی است که به کوشش مهندسان مشاور جودت و همکاران به چاپ می‌رسد. در پیشگفتار می‌خوانیم که در عصر کنونی در تاریخ کشورهای جهان سوم گشایشی حاصل آمده که از نوعی پویایی حکایت دارد و به تریبی در معماری و شهرسازی آنها نیز جلوه‌گر شده است. نویسنده با رویکردی خاص به بررسی برخی ویژگیهای شهر جهان سوم می‌پردازد و بدون پیش‌داوری و جهت‌گیری خاص آن را برمی‌شمارد. مطالب کتاب برای دانشجویان، کارشناسان، صاحب‌نظران و دست‌اندرکاران رشته‌های برنامه‌ریزی شهری و طراحی شهری می‌تواند مفید باشد.

ساختنامه نما، نشریه سازمان نظام مهندسی ساختمان استان اصفهان، شماره فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۷، سال دوم، دوره جدید، نما در دوره جدید با قطع شکل ماهنامه‌ای تخصصی ظاهر شده است. قرار است این نشریه با هیئت تحریریه‌ای و سازمانی معین به صورت منظم در اختیار اعضا قرار گیرد. در این شماره مقالات علمی در کنار اخبار فعالیت سازمان و مطالب گوناگونی از دنیای مهندسی فراهم آمده است.

تعیین راهبردهای مناسب با روش فازی، نوشته محمود صانعی‌پور، مشاور برنامه‌ریزی استراتژیک، اسفندماه ۱۳۷۶، ۸۳ صفحه، تکثیر محدود.

تعیین راهبردهای مناسب با روش فازی (Fuzzy Method) مبحثی جدیدی است در برنامه‌ریزی استراتژیک با رویکرد ریاضی. در مقدمه این نوشته می‌خوانیم که استقرار مدیریت استراتژیک در سازمانها منوط به اجرای فرایند برنامه‌ریزی استراتژیک و داشتن برنامه‌های جامع، تعاملی، بلندمدت و هوشمند است. در اجرای این فرایند پیچیده و تخصصی، باید مشخصه‌هایی از درون و محیط سازمان مطالعه و بررسی شود که به تجزیه و تحلیل SWOT، حروف اول واژگان انگلیسی معادل قوت، ضعف، فرصت و مخاطره، مشهور است. تجزیه و تحلیل این عوامل چهارگانه و کلی به صورت تعاملی و ماتریسی صورت می‌پذیرد و در این جزوه این فرایند با استفاده از منطق فازی تشریح شده است.

● **مجله معماری و شهرسازی**، شماره‌های ۴۲ و ۴۳، خرداد ۷۷، ویژه آموزه‌های اصفهان با پیوست نقشه بازسازی شده اصفهان در عصر صفوی.

● **غیرنامه کانون مهندسان** فاع‌التحصیل دانشکده فنی دانشگاه تهران، شماره‌های ۵۷ و ۵۸، فروردین و اردیبهشت ۱۳۷۷.

● **حوارت و پرووت**، نشریه انجمن صنعت تأسیسات، شماره ۵۲، مردادماه ۱۳۷۷.

بقیه از صفحه ۱

طرح مجموعه شهری تهران

از ۵ میلیون نفر اضافه جمعیت منطقه بطور غیررسمی در آن ساکن شده‌اند. بزرگترین شهرهای منطقه پس از تهران و کرج، یعنی اسلامشهر، قدس و قرچک و... حاشیه‌نشین‌هایی بوده‌اند که به صورت غیررسمی شکل گرفته و بعداً به شهر تبدیل شده‌اند. تنها طی پنجساله ۷۵-۱۳۷۰ از ۹ شهر جدید، ۴ شهر عمده آن یعنی اکبرآباد، ملارد و پاکدشت و حسن‌آباد با مجموع جمعیت حدود ۲۳۰ هزار نفر، جزء مراکز حاشیه‌نشین بوده‌اند. طی یکسال گذشته نیز از ۹ آبادی که به شهر تبدیل شده‌اند، ۸ آبادی در زمرة مراکز حاشیه‌نشین بوده‌اند (باقرآباد، سلطان‌آباد و...) در حال حاضر نیز ۱۷ مرکز حاشیه‌نشین که هر یک بیش از ده هزار نفر جمعیت دارند در انتظار نوبت شهرشدن هستند.

در تمام این دوران به رسمیت شناختن مراکز مسکونی و تبدیل آنها به شهرها توسط نهادهای مسئول، همواره پس از وقوع واقعه و ایجاد مشکلات و نابسامانیها صورت گرفته است. در واقع عملکرد مجموعه مدیریت منطقه بجای برنامه‌ریزی و هدایت، دنباله‌روی از وقایع بوده است.

علاوه بر اسکان جمعیت، نحوه استقرار فعالیتهای در منطقه نیز طی این مدت تابع هیچ نوع سیاست و برنامه و طرح کلی نبوده است. طرحهای عمرانی دولتی و عمومی مثل شهرکهای صنعتی، شهرهای جدید، مراکز آموزش عالی، مراکز مختلف درمانی و... به صورت موردی و در چارچوب برنامه‌های بخشی و بدون هماهنگی با یکدیگر در منطقه مستقر شده‌اند. صدور مجوز برای فعالیتهای بخش خصوصی نیز توسط نهادهای مختلف و بدون هماهنگی و تبعیت از برنامه و طرحی واحد انجام شده است.

این روند نابسامان اسکان جمعیت و استقرار فعالیتهای در شهرها و آبادیها و اراضی اطراف شهرهای اصلی منطقه، یعنی تهران و کرج، با خسارتهای عوارض نامطلوب متعدد روبرو بوده است که در اینجا به برخی از آنها اشاره می‌شود:

- از میان رفتن یکپارچگی و اتلاف و تخریب باغات و اراضی مرغوب کشاورزی.
- گسترش انواع آلودگی‌های زیست محیطی (آب و هوا و خاک).
- افزایش آسیب‌پذیری در برابر سوانح طبیعی (زلزله و سیل).
- کاهش کارایی و ظرفیت راههای اصلی برون شهری و افزایش

زمان و هزینه حمل و نقل و جایابی در منطقه.

- افزایش هزینه خدمات رسانی و تأمین تأسیسات و تجهیزات ضروری شهری در مراکز مسکونی پراکنده منطقه.
- افزایش مداوم فشار بر شبکه راهها و تأسیسات زیربنایی و خدمات درون شهری تهران و نزول مداوم کیفیت محیط کالبدی و اجتماعی در این شهر به دلیل ارتباط ناگزیر آن با شهرها و آبادیهای منطقه که با کمبود شدید خدمات و تأسیسات و تجهیزات و امکانات اشتغال روبرو هستند.
- کاهش کارایی و بهره‌وری اقتصادی منطقه به دلیل فقدان تنوع و پویایی اقتصادی و اجتماعی در مراکز اسکان جمعیت حاشیه‌ها.

● وضعیت نازل مسکن، کمبود شدید خدمات و تأسیسات و تجهیزات شهری و کیفیت بسیار پایین محیط کالبدی و اجتماعی در اغلب مراکز مسکونی منطقه.

● تشدید جدانشدنی گروههای کم‌درآمد و تمرکز فقر در بخشهای وسیعی از اراضی حاشیه پایتخت کشور و پس‌آمدهای منفی سیاسی و اجتماعی و فرهنگی ناشی از آن.

● حاصل اینکه، اسکان حدود ۳/۵ میلیون نفر جمعیت در شهرها و آبادیهای منطقه در حال حاضر و حجم عظیم سرمایه‌گذاریهای انجام شده در پروژه‌هایی مثل فرودگاه

بین‌المللی امام‌خیمینی، احداث پایانه‌ها و بزرگراههای متعدد برون شهری، انتقال واحدهای اقتصادی و ایجاد شهرکهای صنعتی و شهرهای جدید و... در شعاع ۳۰ تا ۶۰ کیلومتری شهر تهران نشان می‌دهد که مسئله دیگر فقط «شهر تهران» نیست و شکل‌گیری «منطقه کلانشهری تهران» یک واقعیت است و نمی‌توان آن را نادیده گرفت. نکته مهم دیگر اینکه در آینده حتی اگر میزان مهاجرت از سایر نقاط کشور به منطقه کلانشهری تهران به صفر هم برسد (که البته امکان آن هم وجود دارد) جمعیت آن از حدود ۱۰/۳ میلیون نفر در سال ۱۳۷۵ به حدود ۱۷/۴ میلیون نفر در سال ۱۴۰۰ می‌رسد.

تصویری که از وضع موجود و چشم‌انداز آینده منطقه به اجمال ارائه شد نشان می‌دهد که نجات منطقه کلانشهری تهران از مسائلی که با آن دست به‌گریبان است، ارتقاء سطح رفاه و سلامت اجتماعی که در منطقه به شدت به مخاطره افتاده است، مقابله با کاهش هشداردهنده کارایی و بهره‌وری اقتصادی و استفاده درست از سرمایه‌های ملی عظیمی که در منطقه نهفته است و از همه مهمتر مواجه شدن با مسائل در پیش‌رو و ایجاد محیطی قابل زندگی در آینده مستلزم اقدامات جدی در زمینه

برنامه‌ریزی و مدیریت منطقه است.

در پی توجه جدی به این مسائل، هیئت دولت در جلسه مورخ ۷۴/۷/۲۶ به منظور فراهم کردن زمینه حل مسائل مجموعه شهری تهران و پیش‌گیری از بروز یا تشدید این مسائل در سایر شهرهای بزرگ کشور و دستیابی به کیفیت قابل قبولی از زندگی شهری در آینده، تصمیماتی اتخاذ نمود که در چارچوب مصوبه‌ای تحت عنوان «طرح‌ریزی و مدیریت مجموعه شهری تهران و سایر شهرهای بزرگ کشور و شهرهای اطراف آن»^(۱) در تاریخ ۷۴/۸/۱۲ به وزارتخانه‌های ذیربط ابلاغ شد. طبق بند ب از ماده ۳ این مصوبه وزارت مسکن و شهرسازی مأمور شده است که ظرف مدت دو سال طرح مجموعه شهری تهران را تهیه کرده و به تصویب شورایعالی شهرسازی و معماری ایران برساند.

تهیه این طرح از ابتدای سال ۱۳۷۶ با مشارکت گروه وسیعی از مهندسان رشته‌های شهرسازی، حمل و نقل، محیط زیست، زمین شناسی، عمران، آب و... و همچنین متخصصان جمعیت شناسی، اقتصاد و جامعه شناسی، در مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران، وابسته به وزارت مسکن و شهرسازی، با اهداف و مشخصات زیر آغاز و تاکنون بیش از ۵۰ درصد آن به انجام رسیده است.

۱. اهداف طرح

- ساماندهی اسکان جمعیت آینده (اسکان جمعیت سرریز و آرایش شبکه شهری مجموعه).
- هدایت و کنترل استفاده از زمین.

۲. راهبردها و خط‌مشی‌ها

- کاهش تمرکز در شهر تهران.
- ایجاد تمرکز در سطح منطقه و جلوگیری از پراکندگی بیشتر مراکز اسکان جمعیت و استقرار فعالیتهای تقویت ارتباط و ایجاد انسجام در میان آنها.

- تجهیز و ساماندهی کانونهای عمده و مستعد جمعیتی و اقتصادی موجود و واگذاری نقش مناسب با توان هر یک از آنها در خدمات رسانی به منطقه.

- استفاده مناسب از توان و ظرفیت زیرساختهای موجود.

۳. اجزای طرح

- طرح ساماندهی اسکان جمعیت
- نقشه و ضوابط و مقررات استفاده از زمین

- طرح ساماندهی اسکان جمعیت بر مبنای ترسیم چشم‌انداز توسعه (در افق طرح)، ارزیابی امکانات و محدودیتهای توسعه کالبدی، شناسایی گرایشهای مکان‌گزینی جمعیت و فعالیتهای

آیین‌نامه نحوه انجام داورى

کمیسیون کنترل ساختمان و داورى، آیین‌نامه‌ای را درباره نحوه داورى در ۶ ماده تنظیم کرده و در هیئت مدیره سازمان به تصویب رسانده است. برای اطلاع همه اعضا متن کامل آیین‌نامه را در زیر منتشر می‌کنیم.

ماده ۱. در موارد زیر کمیسیون داورى می‌تواند در امر داورى اقدام نماید. ۱.۱ در مواردی که بین اشخاص حقیقی یا حقوقی اعم از شرکتها یا مؤسسات دولتی و غیردولتی اختلافاتی بروز کند که منشأ امور حرفه‌ای داشته، و یکی از طرفین عضو سازمان نظام مهندسی باشند می‌توانند مورد اختلاف را به کمیسیون داورى ارجاع نمایند.

۲.۱ در قرارداد یا موافقتنامه بین طرفین که اختلاف بروز نموده، داورى سازمان نظام مهندسی پیش‌بینی شده باشد در این موارد، زای داورى لازم‌الاجرا خواهد بود.

۳.۱ در صورتی که متقاضی داورى عضو سازمان نظام مهندسی باشد و برای حل اختلاف خود با طرف قرارداد که عضو سازمان نظام مهندسی نیست به کمیسیون داورى مراجعه نماید، که در این خصوص کمیسیون مراتب را کتباً به اطلاع طرف قرارداد می‌رساند در صورت موافقت وی نسبت به داورى اقدام خواهد نمود.

ماده ۲. کمیسیون داورى پس از بررسی لازم و حسب ضرورت با ارجاع مورد به کارشناسان ذیصلاح نظر خود را دال بر قبولی یا رد داورى به متقاضی اعلام می‌نماید.

ماده ۳. کمیسیون می‌تواند برای امر داورى از کارشناسان ذیصلاح که انتخاب می‌نماید استفاده نماید. کارشناسانی که توسط کمیسیون انتخاب می‌شوند باید حداقل ۱۰ سال سابقه کار تخصصی در رشته مربوط داشته و حداقل ۲ سال از عضویت آنها در سازمان نظام مهندسی گذشته باشد.

ماده ۴. کمیسیون داورى می‌بایست کارشناسان ذیصلاح در رشته‌های مربوطه را که صلاحیت آنها با رعایت ماده ۳ تعیین گردیده انتخاب نماید. برای سهولت و امکان استفاده از تخصص‌های یاد شده کمیسیون می‌تواند از کارشناسان رسمی دادگستری یا کارشناسان حقیقی سازمان برنامه و بودجه که عضو نظام مهندسی باشند نیز استفاده نمایند.

ماده ۵. در مواردی که کمیسیون برای رسیدگی به موضوع داورى از وجود کارشناسان استفاده می‌نماید مراتب به کارشناسان، که بین یک تا سه کارشناس حسب مورد انتخاب می‌شوند، ابلاغ می‌گردد تا رسیدگی نموده و گزارش کارشناسی خود را به کمیسیون داورى اعلام دارند و کمیسیون، پس از بررسی، رأی نهایی را صادر خواهد کرد.

ماده ۶. حق الزحمه کارشناسان در موارد داورى براساس قانون آیین دادرسی مدنی و تعرفه دستمزد کارشناسان رسمی دادگستری و در صورتی که قابل تطبیق نباشد طبق نظر کمیسیون داورى تعیین و توسط اصحاب دعوا بایستی پرداخت گردد.

همکاری میان نشریات استانی

هیئت تحریریه «نما»، نشریه سازمان نظام مهندسی ساختمان استان اصفهان، طی نامه‌ای به «پیام» برای همکاری و تبادل اطلاعات میان نشریات ساختمانی کشور اعلام آمادگی کرده است. پیام نظام مهندسی از این پیشنهاد به گرمی استقبال می‌کند، به ویژه که قصد دارد در کنار انتشار خبر فعالیتهای استان تهران، در انعکاس خبرهای دیگر استانها و شهرستانها نیز کوشش کند. بنابراین و به عنوان گام اول همکاری، از دوستان خود در سازمانهای نظام مهندسی استانها درخواست داریم نسخه‌ای از نشریات، خبرنامه‌ها یا دیگر گزارشهای خود را به دفتر «پیام» ارسال دارند.

در جهان مهندسی

نمایشگاه بین‌المللی فن آوری زمین شناختی و علوم کاربردی زمین شهر دوسلدورف آلمان از نهم تا پانزدهم ژوئن سال ۱۹۹۹ میزبان یکی از مهمترین رویدادهای تخصصی برنامه‌ریزی محیطی خواهد بود. با وجود یک سال فاصله تا برگزاری این نمایشگاه یک هفته‌ای تدارک کامل و مفصلی برای آن پیش‌بینی شده است. بهره‌برداری و حفاظت از منابع طبیعی محیط زیست جهان به صورت هدف اجتماعی - سیاسی مبرم و عامل حیاتی اقتصاد درآمده است. در این نمایشگاه فن آوری و روشهای پیشرفته استفاده از منابع در اختیار عموم علاقه‌مندان قرار می‌گیرد. برای آگاهی بیشتر از چندچون این نمایشگاه با نشانی زیر تماس بگیرید:

Geospectra 99
Düsseldorfer Messgesellschaft mbH - NOWEA - Postfach 10 10 06
Düsseldorf, Germany
E-mail: Hartmann P a tradefair . de
Internet http://www.tradefair.de
Tel: + 49 (0) 211 / 45 60 - 01
Fax: + 49 (0) 211 45 60 - 668

برجی در خطر

فریدونی - خشایی

ما مهندسان باید با توجه به پتانسیل لرزه‌خیزی شهر تهران و قرارگرفتن آن در منطقه با خطر نسبی بالایی زمینلرزه، در طراحی سازه‌های مهم ملاحظات ژئوتکنیکی، لرزه زمین ساخت، مکان‌یابی و... را به دقت در نظر بگیریم و تمهیدات لازم را جهت تأمین ایمنی کافی در طرح و اجرا بکار ببریم. در منطقه‌ای از خیابان ولیعصر تهران، چند برج مجاور هم در مراحل طرح یا اجرا و بهره‌برداری قرار دارد. به لحاظ موقعیت استقرار، این برجها پای یک شیروانی قائم خاکی به ارتفاع متغیر ۱۰ الی ۱۵ متر، به موازات خیابان مستوفی، قرار گرفته‌اند. به نظر نویسنده به دلایل زیر این برجها در معرض خطر قرار دارند:

۱. این ساختمان‌ها در کنار همپ بنزین و چسبیده به آن احداث شده‌اند و به لحاظ وجود احتمال انفجار در همپ بنزین (چه در هنگام بروز زلزله و چه سانحه‌ای دیگر) در خطر انهدام و تخریب هستند.

۲. در این برجها هیچگونه تمهیدی برای حل مسائل ژئوتکنیکی مثل رانش شیروانی قائم خاکی و پایداری کلی (گسیختگی برشی عمیق) در هنگام زلزله طبق بند ۲.۳.۱ آیین‌نامه زلزله ۲۸۰۰ ایران (ویرایش دوم) در نظر گرفته نشده است و انفجار همپ بنزین هم عامل دیگری در تحریک خاک منطقه خواهد بود.

۳. در برج مجاور همپ بنزین هیچگونه تمهید ویژه‌ای برای مقابله با آتش‌سوزی به کار نرفته و به دلیل فولادی بودن اسکلت در برابر حریق نامقاوم است، گسترش حریق ناشی از زلزله خسارات جانی و مالی زیادی به در منطقه باعث خواهد شد.

۴. با توجه به اینکه در این منطقه سه برج در کنار و یا نزدیک هم در مجاورت یک شیروانی قائم خاکی بنا می‌شوند، ضرورت مدلسازی و تحلیل سه بعدی برای در نظر گرفتن برهمکنش این برجها و جرم توده خاک به عنوان یک سیستم ارتعاشی مستقل الزامیست. چراکه این برهمکنش تلاشهایی را در این سیستم ایجاد می‌کند که برجها و یا برخی ملحقات سازه‌ای آنها و یا شیروانی خاکی قادر به تحمل آنها نیستند و به گسیختگی و حالت حدی نهای می‌رسند. از طرفی وجود چند ساختمان دیگر در مجاورت یا سمت دیگر خیابان و همچنین ساختمانهایی در بالادست شیب قائم و شرایط توپوگرافیک منطقه و کوجه‌های پائین دست شیب، پیچیدگی مسأله را افزایش می‌دهد.

۵. تخریب ساختمان در اثر زلزله باعث ایجاد اختلال در امر امداد رسانی پس از زلزله در منطقه می‌گردد.

با توجه به مطالب عنوان شده راه کارهای زیر جهت تأمین ایمنیت جانی و مالی بهره‌برداران و ساکنان این منطقه ارائه می‌گردد:

الف - اعمال ضوابط ایمنی در برابر حریق در برج و همپ بنزین؛ مثلاً استفاده از رنگهای عایق حریق (رنگهای پف‌کننده در زمان حریق) که ضخامت این لایه باید آنقدر باشد که اجزاء و قطعات سازه بتوانند به مدت ۳ ساعت در مقابل آتش و سپس در مقابل شیلنگ آتش‌نشانی مقاومت داشته باشند که فشار آب لوله آتش‌نشانی باید حداقل معادل 2 kgf/cm^2 از فاصله ۳ متری و برای مدت ۳ دقیقه محاسبه شود. چون عایق‌سازی ساختمانهای در برابر حریق با افزایش ارتفاع نسبت مستقیم دارد، همچنین اسکلت آنها فلزی است، توصیه می‌شود که تعداد طبقات این برجها محدود شود. همچنین در همپ بنزین سیستم کنترل ارتعاشات برای قطع جریان برق در صورت افزایش لرزش زمین بیش از حدی معین، طراحی و نصب گردد. محوطه گودبرداری شده برای مخازن سوخت که بیش از یکصد هزار لیتر گنجایش دارد، کلاً در یک محفظه بتن مسلح، برای مقاومت در برابر رانش خاک و همچنین جذب بخشی از انرژی آزاد شده از انفجار مخازن، قرار گیرد.

ب - برای رفع مشکل ژئوتکنیکی باید تمهیداتی از طریق مهارهایی با جزئیات خاص در دل شیروانی خاکی به کار گرفته و سربارهای بالای شیروانی محدود شوند همچنین جداً از ورود آب به داخل این شیروانی خاکی جلوگیری شود و یک دیوار حائل بتن مسلح برای جلوگیری از رانش خاک احداث شود.

ب - ساخت برج ۱۷ طبقه دیگر که همه معایب فوق‌الذکر را دارد، باید با رعایت فاصله‌ای حداقل برابر ۸ متر از همپ بنزین (طبق استاندارد HSE انگلیس) برای رفع مشکل حریق ساخته شود. همچنین برای جلوگیری از برهمکنش دو برج در این منطقه با باید پیوند طبیعی نوسان برج جدیداً احداث چنان باشد که در محدوده $(0.5 < \frac{T1}{T2} < 2)$ قرار نگیرد که در نتیجه تعداد طبقات این ساختمان باید کمتر از ۵ طبقه باشد و یا اینکه برهمکنش دو برج با تحلیل سه بعدی دینامیکی غیرخطی به روش BEM محاسبه و برج ۲۰ طبقه هم تقویت شود.

این همه مشکل چرا؟ بخش مهمی از مشکلات فوق‌الذکر ناشی مکان‌یابی نادرست و فقدان نظام کارآمد کنترل ساختمان است.

بیش و قبل از هر چیز مستلزم ایجاد نهادی واحد با توان و اختیارات و اقتدار کافی است به نحوی که بتواند عملکرد کلیه نهادهای ذی‌مدخل در اداره امور را در راستای نیل به اهداف کل منطقه، در چارچوب سیاستها و برنامه‌ها و طرحهای لازم، هدایت و هماهنگ کند.

تجربه مدیریت کلانشهرها در سایر کشورها نیز نشان می‌دهد که ایجاد نهاد واحد مدیریت منطقه کلانشهری یک ضرورت است طبق مطالعات انجام شده از ۸۱ کلانشهر مورد بررسی ۶۲ کلانشهر دارای مدیریت یکپارچه و واحد هستند و بقیه نیز انجام این مهم را در دست اقدام دارند.

خوشبختانه نتایج مطالعات مفصلی که در این مورد، پرمینای سفاد بند الف از ماده ۳ مصوبه هیئت دولت، در سالهای ۱۳۷۴ و ۱۳۷۵ در مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران انجام شد هم‌اکنون در دست بررسی شورای عالی شهرسازی و معماری ایران قرار دارد. براساس این مطالعات پیشنهاد شده است که اولاً نهادی واحد با توان و اختیارات و اقتدار کافی به منظور هدایت و ایجاد هماهنگی و نظارت در عملکرد کلیه نهادهای ذی‌مدخل در عمران و اداره امور منطقه ایجاد شده و وظیفه سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و هماهنگی مستمر در اجرای برنامه‌ها را در کل منطقه کلانشهری به عهده بگیرد، و ثانیاً با تجمیع شهرداریهای کوچک منطقه در قالب چند شهرداری بزرگتر، وحدت عمل و هماهنگی در عملکرد شهرداریها در اجرای برنامه‌ها و طرحهای مصوب حاصل شود.

۱. ظاهراً به منظور بهره‌ی از بروز بعضی تداخلها و تناقضها به پیشنهاد بعضی از اعضای کمیسیون زیربنایی هیئت دولت در این مصوبه بجای استفاده از اصطلاح «منطقه شهری» یا «منطقه کلانشهری» عنوان «مجموعه شهری» به کار رفته که در این نوشته نیز در اغلب موارد از آن استفاده شده است.

نوع هماهنگی سازمان یافته در میان آنها وجود ندارد و هیچ سیاست و راهبرد کلی که براساس مسائل و مصالح تمامی مجموعه شکل گرفته باشد بر کار و عمل آنها حاکم نیست.

برخورد بخشها (وزارتخانه‌ها)، «کلی» است و به «جزء» توجه ندارند و سهم منطقه در چارچوب برنامه‌های ملی و استانی آنها تعیین می‌شود و نه بر مبنای نیازها و ضرورت‌های درون منطقه و عملکرد آنها نیز بیشتر تابع سیاستها و مقتضیات درونی و متغیر آنهاست تا مصالح و منافع منطقه. از سوی دیگر عملکرد نهادهای محلی (شهرداریها و فرمانداریها) «جزئی» است و به «کل» توجه ندارند و بر مبنای نیازها و ضرورت‌های محلی عمل می‌کنند و به منافع و مصالح ملی و منطقه‌ای توجه ندارند.

به طور خلاصه اداره امور منطقه کلانشهری تهران مستلزم کل‌نگری و هماهنگی است و این شکل نامنسجم و ناهماهنگ از مدیریت متشکل از فرمانداریها و بخش‌داریها و شهرداریها و وزارتخانه‌های متعدد، چون قادر به تشخیص، موضع‌گیری، اخذ تصمیم و اقدام به موقع در زمینه مسائل ناشی از مشترکات، ارتباطات درونی، و وابستگی‌های متقابل اجزاء و عناصر خود نیست، طبیعتاً نه قادر به تدوین سیاستها و راهبردها و تهیه برنامه‌ها و طرحهای کل‌نگر است و نه می‌تواند آنها را به اجرا درآورد.

به بیان دیگر هرچند طرح مجموعه شهری ابزار لازم برای کل‌نگری و هماهنگی در مدیریت مجموعه را فراهم می‌کند، اما مدیریتی که این طرح را راهنمای خود قرار می‌دهد نمی‌تواند تنها متشکل از اجزاء و عناصر مستقل و مجزا و بی‌ارتباط با یکدیگر باشد، بلکه عملکرد آنها نیز باید در چارچوبی مناسب - و پرمینای اهداف طرح - با یکدیگر هماهنگ شود.

در واقع باید گفت حل مسائل امروز و آینده و ایجاد محیطی قابل زندگی در منطقه کلانشهری تهران

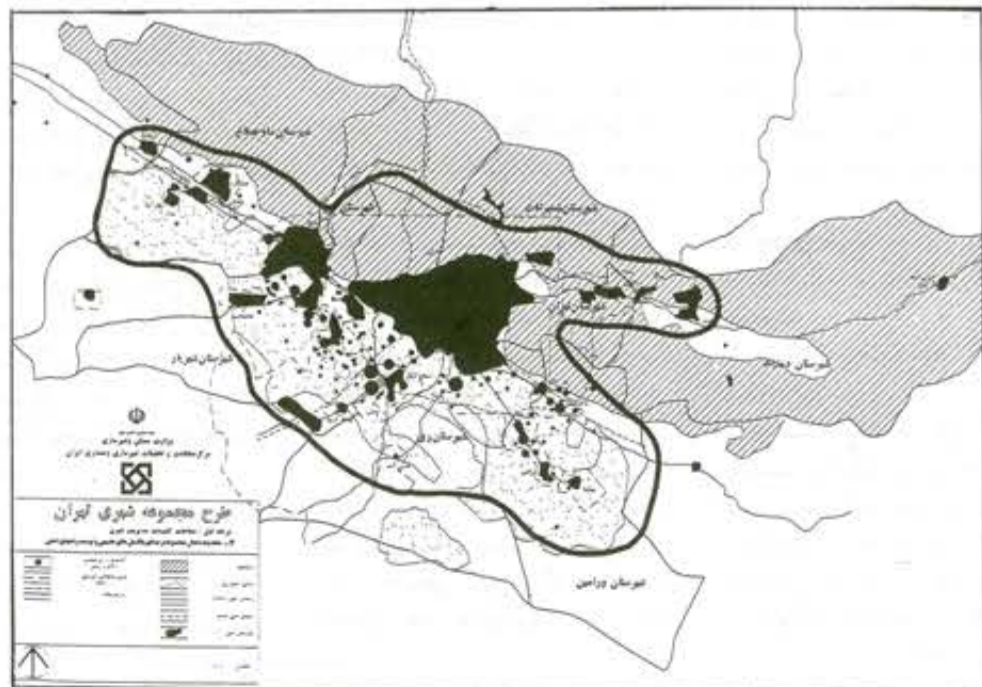
تقسیم‌بندی و درجه‌بندی سطح مجموعه از نظر گرایشات، امکانات و محدودیتهای توسعه، بارگذاری بر روی تقسیمات مجموعه، و بالاخره طراحی، مقایسه و انتخاب گزینه‌های مطلوب تهیه می‌شود. ضوابط و مقررات استفاده از زمین نیز ممنوعیتها، محدودیتها و شرطها در انواع استفاده از زمین را بر مبنای موقعیت و ویژگیهای مکانهای حفاظت شده زیست محیطی، مکانهای حفاظت شده تاریخی و فرهنگی، چشم‌اندازهای زیبای طبیعی و فضاهای باز و سبز، اراضی با ارزش کشاورزی، حریم راهها و خطوط انتقال نیرو، حریم رودها و مسیله‌ها و گسلها، تعیین می‌کند.

۴. شرایط تحقق طرح

- اصلاح نظام مدیریت مجموعه. بررسیها نشان می‌دهد که از دیدگاه مدیریت شهری بی‌قاعدگی و نابسامانی در استفاده از زمین و استقرار جمعیت و فعالیت در مجموعه، بیش از هر چیز ناشی از فقدان کل‌نگری و هماهنگی در مدیریت بوده است:

منطقه کلانشهری تهران یک مجموعه واحد و یکپارچه است و اجزاء و عناصر آن (شهرها، آبادیها، مراکز کار و فعالیت و...) با یکدیگر به لحاظ کار و سکونت در ارتباط متقابل هستند و سرنوشت هیچ یک از آنها از دیگری جدا نیست، تبدیل کرج از یک شهر کوچک ۴۰ هزار نفری به یک شهر یک میلیون نفری و یا اسلامشهر از یک آبادی کوچک به یک شهر ۲۶۵ هزار نفری، طی فقط سه دهه، و شکل‌گیری دهها شهر و آبادی پرجمعیت دیگر در منطقه تنها در ارتباط با رشد و توسعه تهران قابل تبیین است، و همچنین درک و تشخیص مسائل درون شهر تهران، کرج و اسلامشهر و... نیز بدون توجه به رابطه متقابل آنها با آنچه در اطرافشان می‌گذرد ممکن نیست.

اما اداره امور مجموعه‌ای این چنین یکپارچه به عهده ۳۴ شهرداری و ۱۰ فرمانداری و تعداد زیادی بخشهای اجراییست که هیچ

پیام نظام مهندسی

مهاجر خیری سازمان نظام مهندسی استان تهران
صاحب امتیاز: سازمان نظام مهندسی استان تهران
مدیر مسئول: مهندس سید محمد قرضی
زیر نظر کمیسیون ترویج و آموزش
آدرس: تهران، خیابان دانشور شرقی، شماره ۱۰
صندوق پستی: ۱۹۹۴۵/۵۷۵